

ФЛАШ ГОРДОН

ПРВА БАНКА У ИСТОРИЈИ

Филостефан из Коринта отворио је 480. године пре наше ере, прву приватну банку у историји. Први и једини улог на основу кога је банка и била отворена дао је Темистокле, атински војсковођа и државник и победник у чувеној поморској бици код Саламине. Тај улог био је у чистом злату чија би данашња вредност износила око 400 милиона динара.

КОЊ — ЗАПОВЕДНИК ГРАДА

Године 400. пре наше ере тркачки коњ „Тероне“ у знак признања што је победио на јединим олимпијским играма био је проглашен за главног заповедника града Ђирџенти на Сицилији.

ПОШТАНСКИ ЗАЛИВ

На Чарлсу, једном од острва из групе Галапагос, један залив носи име Поштански залив. Овај назив залив

је добио због једног бурета на обали које је у време пловидбе једре њацима служило као нека врста поштанског сандучета за бродове који су туда пролазили.

ЊЕРКУ ЗА ЗЛАТО

Француски владар Жан II Валоа (1319 — 1364) уступио је своју њерку Изабелу миланском војводи Бану Галеацу Висконтију за но зац. Милански војвода дао му је 60 пута више килограма злата но што је Изабела била тешка.

У ОВОМ БРОЈУ:

ХРАБРА УЧИТЕЉИЦА — ГРЧКИ ФИЛОЗОФИ И ЈЕЛО — КАМИОНОМ МЕ ЂУ НЕМЦЕ — У СЛИЦИ И РЕЧИ — ВЕСТИ И ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ ЦЕЛОГ СВЕТА

ЈЕЗЕРО на пет спратова

У Леденом океану, у близини Мурманска, на једном малом острву налази се једно од најнеобичнијих језера на свету. С куваром једне групе ловаца, која је биваковала извесно време на овом лепом али пустом острвцу, језеро се добро „нашало“.

— Кувару, твоја супа уопште није посољена — рекли су му ловци.

Пасуљ са сланином који је изнет на трпезу после супе био је повод за нове прекоре:

— Па ти си читаву нашу задику соли стрпао у пасуљ.

Свему што би им кувар изнео ловци су налазили замјерку. Он ништа није схватао, јер је сва јела солио као и обично. Најзад му је на ум пала једна мисао: вода!

Наиме, он је воду за кување узимао из језера. Одмах је отишао на језеро да провери. Не, вода у језеру уопште није била слана. Међутим, касније се присетио да воду за кување није узимао само с површине језера већ је неколико пута, да би била чистија, спуштао кофу до из-

на површини слатка као изворска, а у дубини слана? За тако нешто прстодушни кувар никад није чуо.

Научници су се заинтересовали за причу коју су им ловци по повратку са острва причали о необичном језеру. Оно што су они касније открили било је још чудноватије. Јер, то језеро, дубоко 26 метара, није имало само два слоја различите воде — слану и слатку — већ пет слојева који се уопште нису мешали.

Последњи слој, онај при дну, био је засићен сумпорводоником и због тога у њему није било никаквих живих бића: ни риба, ни најсићушних водених животиња. Сва срећа што кувар своју кофу нију спустио до дна језера и на тој води скувао пасуљ! Јер, вода је због сумпора страховито заударала на поварена јаја.

Насупрот последњем, следећи слој био је итекако „настањен“, и то сићушним јарко-црвеним бактеријама због чега је вода својом бојом подсећала на сок од малина.

У трећем слоју вода је наизглед чиста али је страховито слана — њу је кувар употребио кад је скувао пасуљ. У том слоју било је много риба, и то морских, које су ту живеле заједно с мноштвом морских звезда.

Изнад трећег налази се четврти слој с полусланом водом са изобиљем медуза и животиња-љускара.

Површински слој, онај са слатком водом, најдебљи је: од пет до шест метара.

Најчудноватије од свега јесте то што се ови слојеви различите садржине и укуса уопште не мешају.

Најзад, да вам кажемо и како се зове ово језеро на „пет спратова“: име му је Могилноје и налази се на острву Килдин, недалеко од великог полуострва Кола у Северном леденом мору.

РИБОЛОВ ПОМОЋУ ЗМАЈА

Међу америчким риболовцима постаје веома популаран лов помоћу змаја, пре свега зато што на овај начин може да се употреби много дужи конец, а затим читав лов је некако узбудљивији и можда чак романтичнији. Систем је иначе веома једноставан: струк иде преко змаја за који је причвршћен помоћу једне опруге која га ослобађа чим риба „тргне“.

Лов помоћу змаја није нов. Сматра се да су становници Меланезије на овај начин ловили рибу у Јужном Пацифику — још пре преко 3000 година. Они су правили змајеве од великог лишћа, а да би оно стајало право пробадали су га гранама. Струк су правили од влакана из коре палминог дрвета и по потреби их настављали.

ДРВЕЋЕ

У проспекту једне њујоршке фабрике специјализоване за израду дрвећа од пластичне масе пише: „Са природним дрвећем имамо само петљања; морате да ђубрите земљу, да очистите и кречите стабла да бисте их сачували од штеточина. А наше дивно, живописно вештачко дрвеће пружиће вам пуно радост и задовољство“. Само се не каже — да ли и какву корист.

РЕЗЕРВАТИ И НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ

Године 1925. је нарочито владала мода да жене носе крзна. Веома се биле цењене бунде од зибелина, крзна тамне и скупоцене длаке, а невероватно меког и сјајног. Додављало се из Русије. Ове године су модни креатори хтели да обнове ношење овог крзна али се оно практично не може наћи, а ако се и нађе стаје баснословно.

Зибелин је постао ретка животиња већ око 1930. године када је совјетска влада донела оштре мере за његову заштиту. Сала се одгајају по око 100.000 годишње, док је њихов број био пао на десетак хиљада пре 25 година. Чувају се у огромном парку на северној обали Бајкалског језера.

Други резерват, Копра, у центру европског дела СССР има задатак да прикупи и пресели друге животиње са крзном, у друге области, јер је басен Волге претрпео извесне измене због грабења хидроелектрана, тако да је животињама живот ту постао несигуран.

Верује се да у свету постоје резервати животиња у Камарги — где се чува чувени ружичасти фламинго, у Америци — огроман природни парк у Јелоустону и у Африци — у Кенији. А мало се зна да само у СССР има око 60 националних паркова и природних резервата чија се површина простире на око 2,5 милиона хектара.

Западно од Урала налази се простран резерват северних јелена „Печора Илић“. Ту их у тајгама има на хиљаде.

Близу границе Авганистана, у шумама крај река, у резервату „Тигрова увала“ живе јелени. Осим њих ту се још налазе, како и само име каже, неколико авганистан-

ских тигрова, јер је и ова ста животиње постала права реткост.

У резерватима на Кавказу дивокоза има у великом броју.

Најзад вреди поменути и огроман национални парк у области Црног мора, близу ушћа Дњепра где су зашћенене домаће птице и птице селице.

У скорој будућности број паркова и резервата у СССР прећи ће број 100.

ЧИНОВНИЦИ ЗА КОКОШКЕ

Чиновника има разних. Али, вероватно само у Колумбији постоји читав категорија службеника чија је дужност да пазе како се кољу кокошке. Ниједан земљорадник у колумбијској области Мусо не сме да једе кокошије и пилеће месо без њиховог знања. Наиме, област Мусо богата је смарагдима и кокоши, чепркајући земљу, веома често налазе ситно драго камење које гутају да би

весне дубине. Наставио је уже везано за ручку коффе, спустио је у језеро, извукао воду и пробао. Какав ужас! Вода је била слана као саламура. Шта? Језеро чија је вода

Ripley's - Веровали или не!

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ТЕГАО КИТА ЈЕДНОМ РУКОМ!
ПОСТАВЉАЈУЋИ МРЕЖЕ КРАЈ ОСТРВА ЛУИС (ХЕВРИДИ) С ПЕТОРИЦОМ БРАКЕ **ДОНАЛД МЕКОЛИ** ЈЕ НАДМАХАО НА ЈЕДНОМ МРТВОГ КИТА ЗНАЈУЋИ ДА БИ ПО ЗАКОНУ **КИТ ПРИПАО ДРЖАВИ АКО ВИ ГА МОРЕ ИЗБАЦИЛО НА ОБАЛУ** МЕКОЛИ ЈЕ НОЖЕМ ПРОСЕКАО У КИТОВОМ РЕПУ РУПУ ДОВОЉНО ВЕЛИКУ ДА КРОЗ ЊУ ПРОВУЧЕ РУКУ И ТАКО ГА, ДОК СУ БРАКА ВЕЛАЛА, **ОДВУКАО НА ПУЧИНУ** ГДЕ СУ ГА КАСНИЈЕ УЗ ПОМОЋ ДРУГИХ РИБАРА РАЗУДИЛИ!

БАВОЛОВ МОСТ
ВАЈАРСКО ДЕЛО ПРИРОДЕ У БЛИЗИНИ БАЦА У ФРАНЦУСКОЈ

ПОЗОРНИЦА НАЈКРВАВИЈЕГ БАНКЕТА У ИСТОРИЈИ! ЗАМАК РЕЈТ У НЕЈНШИРУ (ШКОТСКА)
НЕКАДА СОПСТВЕНОСТ СТАРЕШИНЕ КЛАНА КАМИНГ, НЕ НАСТАЊЕН ЈЕ ОД ВЕЧЕРЕ НА КОЈУ СУ ПРЕ 500 ГОДИНА БИЛИ ПОЗВАНИ СВИ МУШКИ ЧЛАНОВИ СУПАРНИКОГ КЛАНА МЕКИНТОШ ЈЕДНА ОД КАМИНГОВИХ ДЕВОЈКИ ЗАЉУБЉЕНА У ЈЕДНОГ МЕКИНТОША ОТКРИЛА МУ ЈЕ ДА ИМ ЈЕ ПРИПРЕМЉЕНА КЛОПКА. НА ДАТИ ЗНАК МЕКИНТОШОВИ СУ ИЗВУКЛИ МАСЕВЕ И ПОУБИЈАЛИ СВЕ СВОЈЕ ДОМАЋИНЕ!

„ТЕТКА“ ЦОСИ ЦЕСОН
ИЗ МАНЧЕСТРА (САД) ПРВА УЧИТЕЉИЦА У ОКРУГУ КЕЈЗ БИЛА ЈЕ ИСТОВРЕМЕНО И ЈЕДИНА ВОЛНИЧАРКА У ЧИТАВОМ КРАЈУ. ПУНИХ 60 ГОДИНА ОНА ЈЕ СВОЈЕ БОЛЕШНИКЕ ОБИЉАЛА ДА ЈАШУКИ НА КОФУ И ОТИЗАЛА И ДО НАЈЗАБАЧЕНИЈИХ ПЛАНСКИХ КОЛИБА УМРЛА ЈЕ У 113 ГОДИНИ ОСТАВИШИ НА СЕБЕ 500 ПОТОМАКА

© 1960, King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

О П Е Р А »Путовање на Месец«

Судећи по наслову, човек би помислио да је у питању опера неког савременог композитора са савременом темом... Нажалост није тако. Људи су одувек маштали о путовању на Месец и о томе је написано много романа, песама, па чак и драмских дела. Италијански драмски писац Карло Голдони тако је назвао једну од својих комедија: „Путовање на Месец“.

На основу те Голдонијеве комедије аустријски композитор Јозеф Хајдн компоновао је, 1773. године, оперу. У то време Хајдн се налазио у служби мађарског грофа Естерхазија и због тога је опера и била посвећена њему и њено прво извођење обављено је поводом његовог рођендана.

Опера „Путовање на Месец“ била је после премијере брзо заборављена па је чак дуго времена сматрана изгубљеном. Тек недавно је, сасвим случајно, опера пронађена у архиви која је припадала породици Естерхази. Највероватније је да је гроф пошто се Хајдн налазио у његовој служби, сматрао партитуру као своју личну својину и због тога она није ни изведена на некој другој оперској позорници сем његове приватне.

Хајднова опера веома је весела и мелодична и прошле јесени изведена је с великим успехом на музичком фестивалу у Екс-ан-Провансу у Француској.

ГВОЗДЕНО Д Р В О

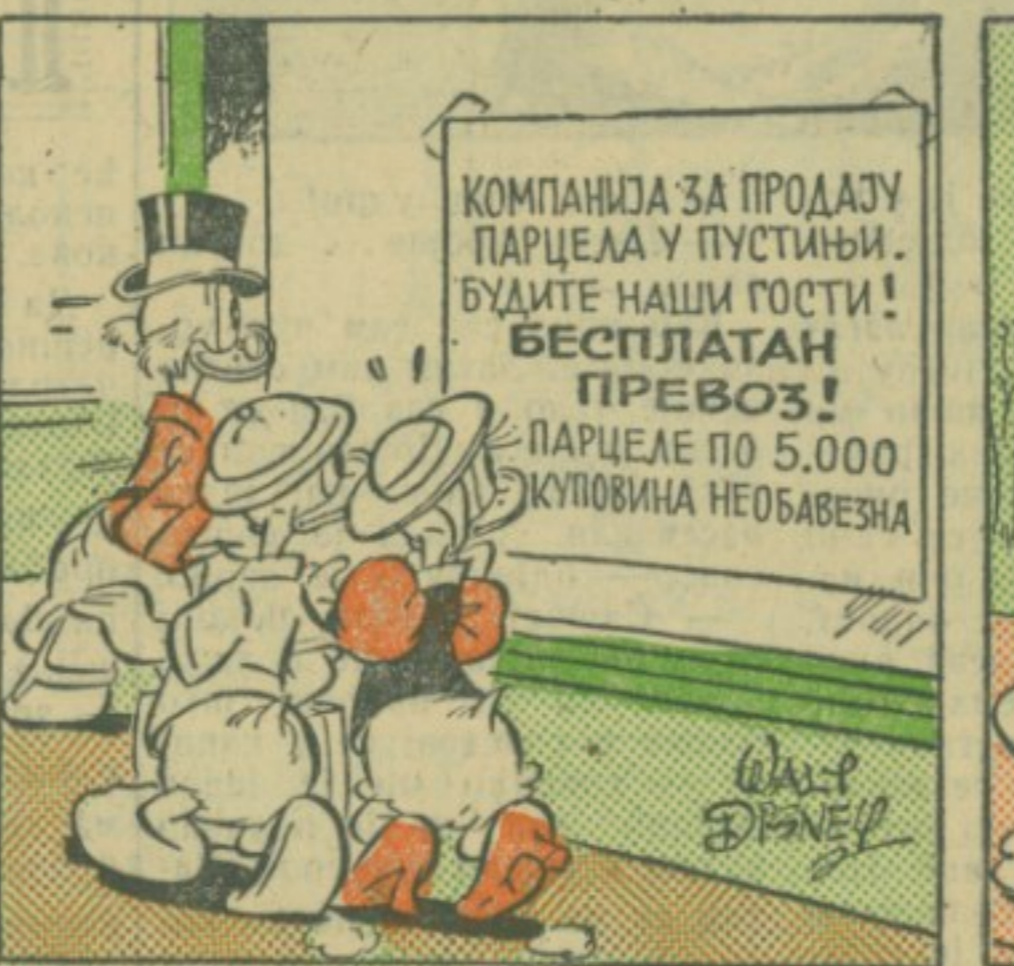
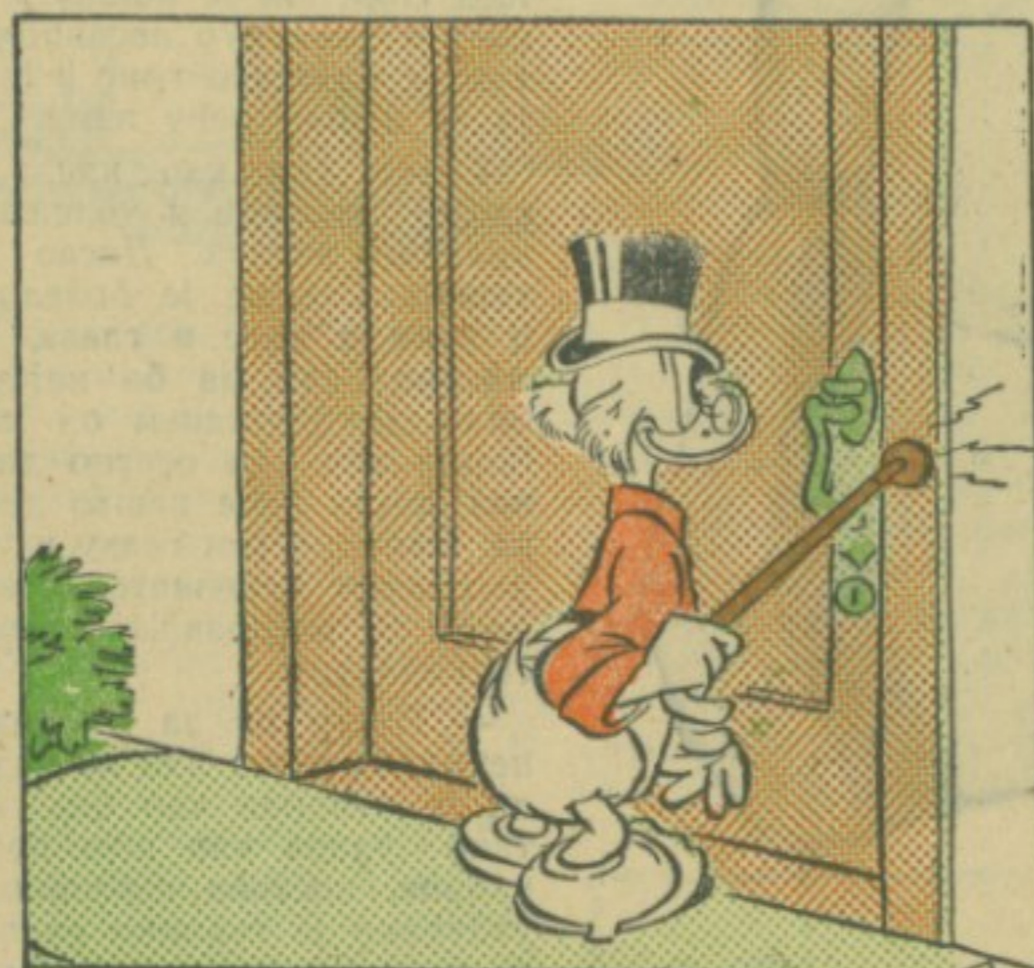
У северном Азербејџану, у предгорју планине Талиша, може се наићи на необично дрво. Оно цвета у јануару, у време кад остало дрвеће још не показује знаке новог жи-

вота. Цвет овог дрвета нема кружничних листића и прашници му голи штрче увис.

Азербејџанци називају ово дрво „темирагач“ што значи „гвоздено дрво“. Име му потпуно одговара јер по својој тврдини „гвоздено дрво“ може да се упореди с неким металима као што су, на пример, алуминијум и ливено гвожђе. Од њега се, чак, са успехом могу правити цилиндри, преносни точкови и други делови машина. Стабло дрвета толико је тешко да тоне кад се спусти у воду.

Гвоздено дрво има изванредну способност размножавања и самоодржавања. Ако се посете, већ после кратког времена из његовог пања избије десетак младика.

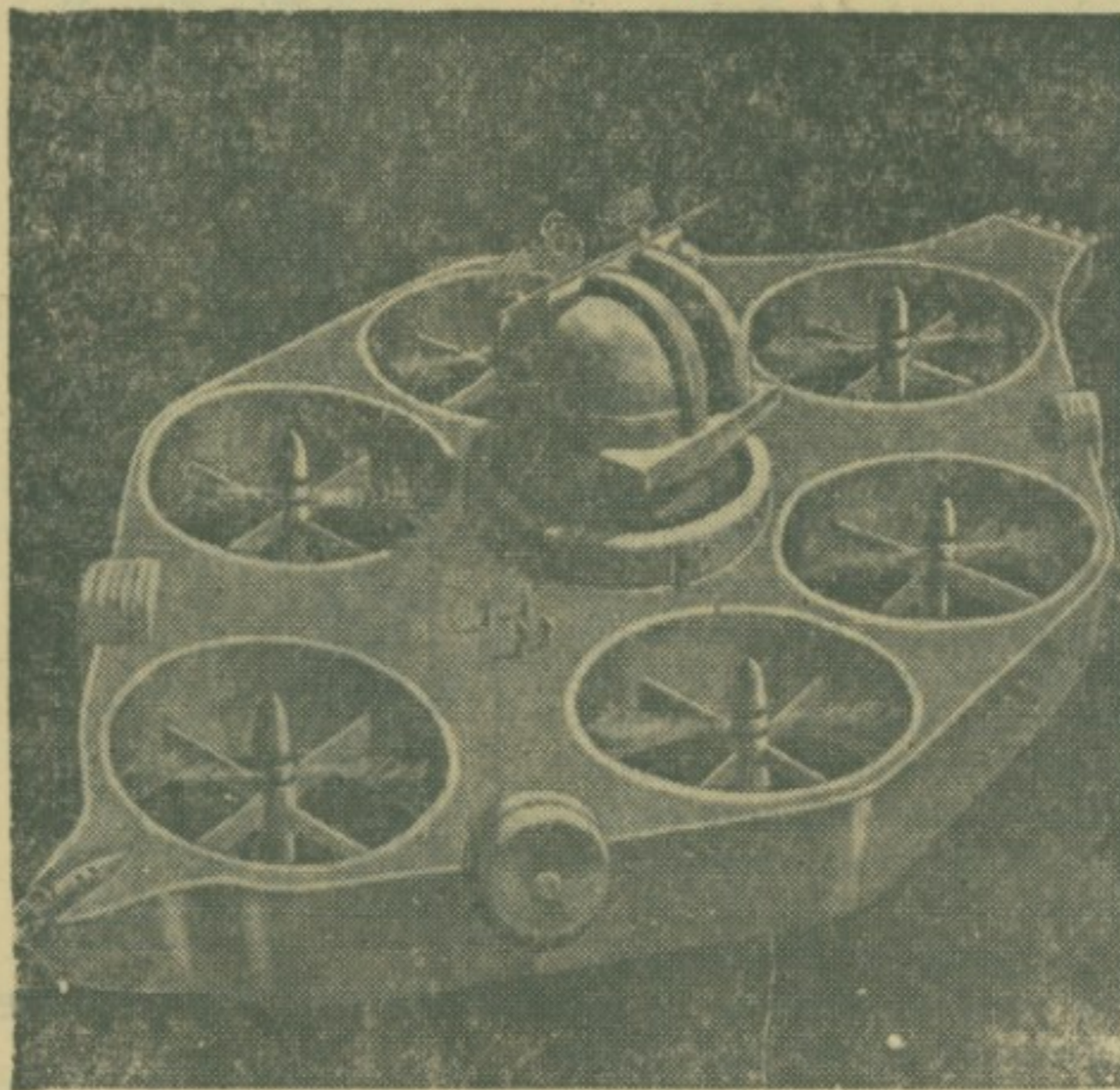

УСКОРО СТВАРНОСТ...

Летеће платформе ће ускоро постати стварност. У Совјетском Савезу такве справе, тешке око 40 тона већ су у току грађења. Изгледа да се пројекат професора И. П. Братукина, са Института за авијацију „Сергеј Ордионикидзе“, за експерименталну летећу платформу са четири ротора у тунелима, показао добар.

Али неки су већ пожурили са својим пројектима. Према њиховом мишљењу платформе, ако су сразмерно увећане, могу да послуже као астрономске опсерваторије.

Ево једног од тих пројеката. Огромна справа иако саграђена сва од лаке смесе тешка је 200 тона. Носиће је дванаест ротора — шест горњих, који се виде на слици, и шест са доње стране — тако да образују парове у заједничком тунелу од којих се горњи окрећу у једном а доњи у супротном смеру. Због своје величине платформе ће

се лагано окретати не губећи много енергије.

Стабилност, неопходна за астрономске телескопе, биће осигурана са четири помоћна жироскопа. Више додатних реактора обезбедиће про пулзију и правац. Потребну енергију ће добити од више електрогенних група. Електрични мотори ће пуштати у погон роторе, а електрична енергија ће служити и за функционисање радара, електронских телескопа и разних инструмената.

Истраживачи верују да ће овакве летеће опсерваторије пружити више услуга него ове на земљи, често тешко приступачне и подвргнуте људима климе услед чега су резултати посматрања слабији.

Поред тога, њихова покретност им омогућава да прате и дуже времена феномене, као например разна помрачења.

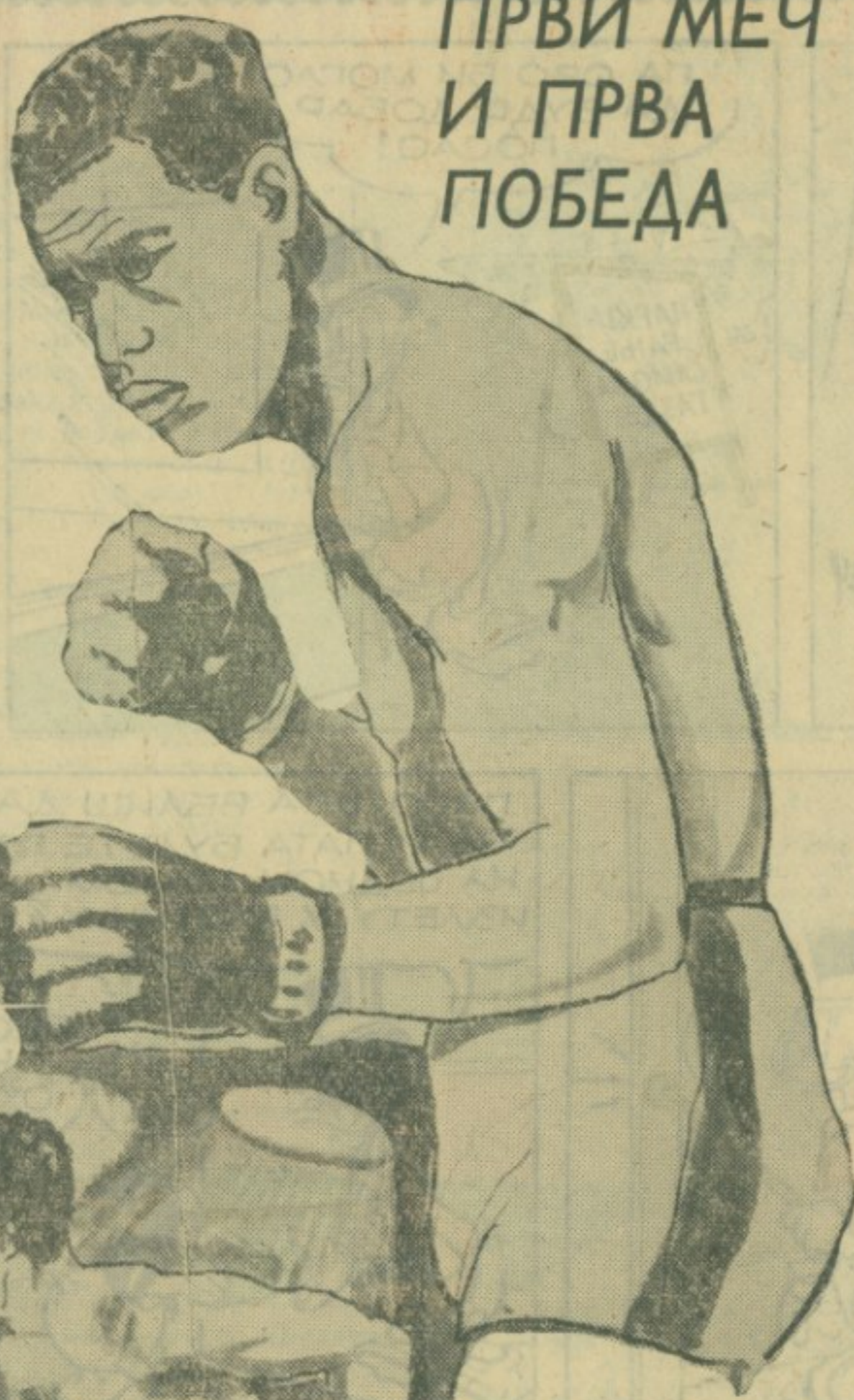
На слици се не види ограда за покривање тунела, јер се онда не би јасно видели ни ротори и тунели.

ЗАШТО ЗУБ БОЛИ

Свако зна шта је то зубобоља, али стручњаци још нису докучили каква је природа тога бола. Лондонски лекар др Андерсон недавно је изнео многобројне „нелогичности“ у вези са зубобољом. Бол се јавља када дентин оголи, тј. кад га глеђ више не покрива. Међутим, дентин не садржи ни нерве ни нервне ћелије. Испитивања шведских биолога помоћу електронског микроскопа говоре недвосмислено да је то тако. Доктор Андерсон је у потпуности испитивања Шведана на тај начин што је на покосници стављао извесне медијаменте који обично изазивају бол кад дођу у додир са калким нервним влакном, али они су остали без дејства. Мада је медицина далеко допра, зубобоља је још на списку њених тајни и остаје ту све док се не открије на који начин се бол преноси до нашег нервног система.

Из живота ЏОЕ ЛУИСА

ПРВИ МЕЧ И ПРВА ПОБЕДА

С рукама у цевима корачао сам лагано влажним улицама. Повремено сам се стресао од језе и скупљао рамена. Било ми је хладно а како и не би кад сам ове кишне јесење вечери на себи имао само танак летњи капут и кошуљу закрпљену на сто места.

Има часова кад је човеку све свеједно, кад њиме овлада чудна апатија, и осећа истинску равнодушност према животу. Ове вечери био сам зрео за самоубиство и право је чудо што нисам скочио у таласе реке када сам ситним корацима прелазио преко моста.

Недељама сам био незапослен. Случајно сам понекад само зарадио који долар а последњих дана чак ни толико. Два дана нисам био ништа окусио. Од јутрос се нисам ни враћао кући, јер нисам могао више да гледам два стара бића како узалудно очекују да им донесем хране.

Није било никаквих изгледа да зарадим који долар. Лутао сам без циља уморним кораком. Одједном сам угледао безброј блештавих сијалица. Пришао сам ближе. Био је то улаз у некаку арену. Изнутра је допирао звук неког марша. Гомила света гурала се пред улазом. Понесен масом приближио сам се зиду и очи ми се зауставише на великој шареној плакату. Неки див од човека, огромних мишица, широкх груди, дугачких испружених руку, био је насликан на њој. Крупним словима писало је испод његових ногу: „Ко победи Кида Џонса, краља нок-аута, добија сто долара. Пријавити се може свако!“

Синула ми је наједном мисао — да се пријавим. Моје знање о боксу било је, истина, бедно, али сам се сетно да сам својим снажним песницама премлатио неколико носача на кеју кад су ме задржвали. Био сам врло јак, али два дана ништа нисам јео. Сто долара је, међутим, велика сума! Она обезбеђује кола дрва, добро угрејану собу, данима пун стомак и улазницу за биоскоп. Како би весеље настало када бих после меча дошао кући на товарен свакојаким ђаконијам! Моји стари родитељи би разрогачили очи од чуда. Мајка би сигурно помислила да сам обрио какву радњу.

Нисам се више премишљао. Ушао сам у дугачак ходник и закуцао на врата менаџера. Поступак је био кратак; дали су ми кратке гаћице, пар боксерских рукавица и праве боксерске ципеле.

Сео сам на клупу и тупо гледао у под још невестан шта сам учинио али очекујући да ме позову. Признајем нисам више био тако храбар кад малопре када сам пред шареним плакатом сачувао о сто долара.

— Хеј, момче, на тебе је ред — чуо се промукли глас и једна чупава глава је провирила на врата.

Неколико минута доцније стајао сам на рингу збуњено се окрећући око себе. У тамн дворане назирале су се многе главе. Разна добацавања чуо сам са свих страна. Блештава електрична светлост метална ми је и једва сам чекао да седнем на столицу у свом углу.

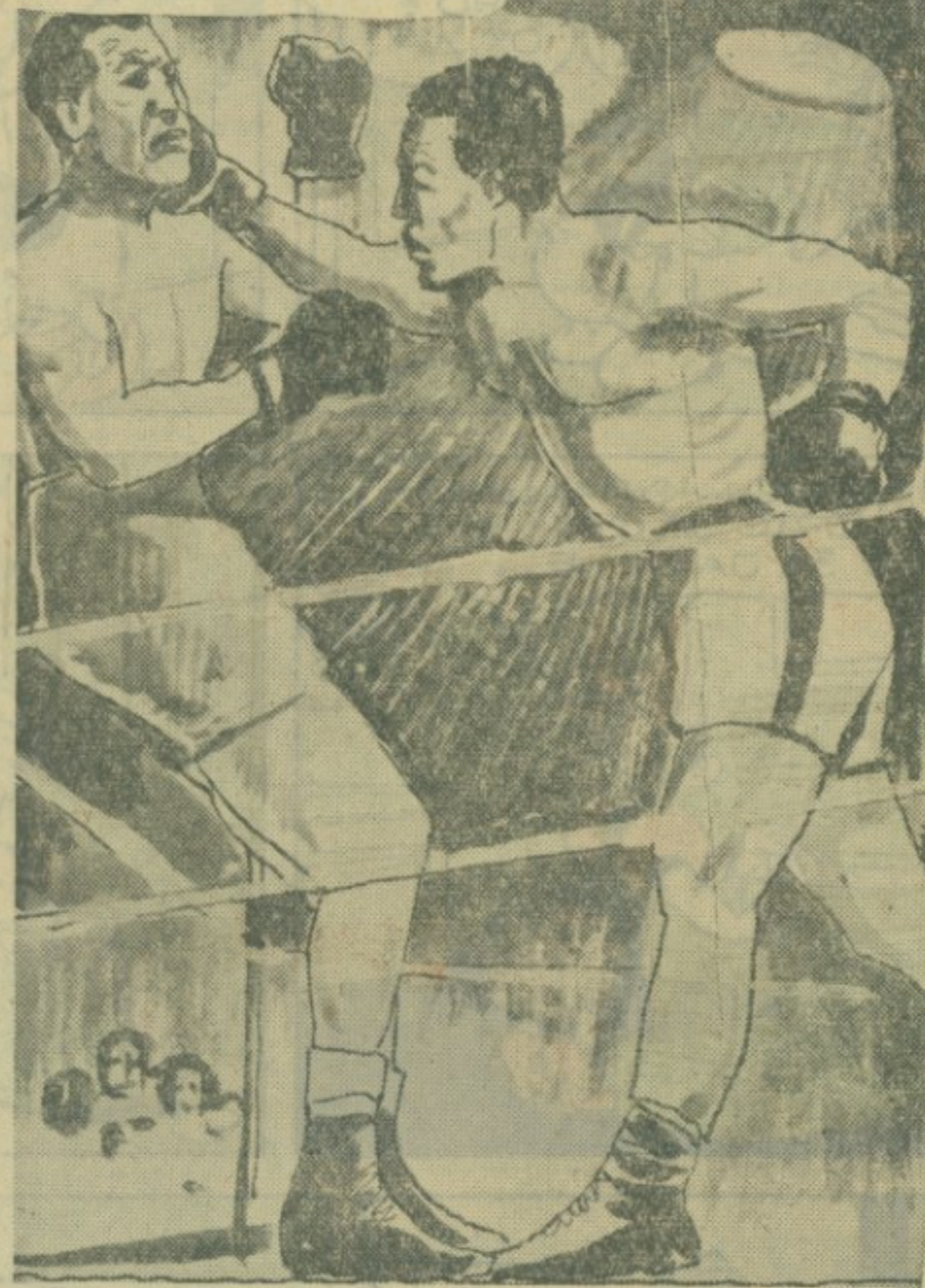
Одједном, сала се проломил од узвика. Еластичним скоком једно тело је прескочило конопач и нашло се у рингу. Био је то Кид, мој противник. Он је весело отпоздрављао дижући руке у вис, затим је пришао мени и снажно ми продирисао ша-

ку. Био је лепо грађен, али то није био онај див са плакате. Обичан човек као и ја. Чак смо били и исте висине. Само, он је знао да боксује и био је сит!

— Кид, успавај га у првој рунди!

— Тај неће стајати на својим ногама ни пола минута!

Кожа ми се најезила од пророчанстава која су пљуштала са свих страна. Један човек нас је позвао на средњу ринга и почео нешто

да говори. Гурнуо ме је у носак и одмах је одјекнуо звук неког звона.

Пришао сам средини лаганим корацима и с подигнутим рукама. Кид Џонс ишао ми је у сусрет увучених рамена, заклањајући лице рукавицама. Виделе су се само његове ситне, светле очи, како вребају сваки мој покрет. Одједном, његова лева рука се испружила према моме стомаку и ја сам инстинктивно спустио руке да се закљоним, али истовремено осетих страхан ударац у лице. Нос ми је био сасвим спљоштен. Хиљаде варница ми је светлало пред очима. Други ударац ме је потпуно занео и ја сам се клатио по рингу као да сам мртав пијан.

— Удри, Кид, удри!
— Десни кроше... дотуци га...

Као кроз сан сам чуо врлике масе. Затим сам осетио нечије тело и сав сам се обесно о њега. Држао сам се тако чврсто да су нас једва раставили. А тада је дошао спас — одјекнуло је звоно.

— Слушај, будало, покриј се и не скидај руке с лица. Гледај да му прибереш што ближе и спасавај се у клинчу — говорио ми је један младић док ме је поливао водом и трљао сунђером. Затим су ме хладили неком кропом и то ми је веома пријало.

Опет смо стајали један према другом. Кид је поно-

вни стари трик, али сам ја сада био опрезнији. Његове песнице наишле су на моје стегнуте шаке и тако је ударац изгубио много од своје јачине. Па ипак борба није била равноправна: ударици су пљуштали по мени као киша. У трећој рунди једва сам стајао на ногама, а један страхан ударац у врх браде

оборио ме је на под. Имао сам утисак да се читаву кућа срушила на мене. Све је праштало, ломило се, тукњало.

— Хеј, младићу! Треси главом!

Као из даљине сам чуо ове речи и махивално затресао главом. Одмах ми је било боље. Густа магла испред очију разређивала се: видео сам многа лица око ринга, угледао и ноге судије који је стајао више моје главе и чуо његов глас:

— ...шест... седам...

Покушао сам да устанем. Глава ми је била тешка као од гвожђа и вукла ме стално на под. Требало је скупити натприродну снагу и подићи се на колена.

— ...осам... девет...

Већ сам стајао на ногама. Кид Џонс ми је пошао у сусрет и замахнуо песницом. У том је одјекнуо гонг и судија се нашао међу нама.

Седео сам као клата на својој столици и халапљиво увлачио ваздух. Дисао сам тешко. Све ме је болело — и руке и ноге и глава. Помислио сам да би најбоље било да одустанем од даље борбе али сам осетио да се иза мојих леђа нешто дешава. Окренуо сам главу и угледао неког непознатог човека како се расправља с мојим секундантом.

— Пустите ме да му кажем неколико речи. Зар не видите да је отпоран као бик. Ако тако удара као што прима ударце, постаће шампион — узбуњено је говорио непознати човек, а затим ми је пришао и потапшао ме по рамену.

— Браво, момче — рекао је. — Сјајно анкесираш. Покушај и да га удариш. Откриј се за тренутак, одскоки у страну и дочепај га истуреном стегнутом песницом. То ти неће бити тешко, јер онај клипан належао као мува без главе. Уосталом, ја ћу ти стално говорити шта да ра-

диш, напрегни уши и добро слушај.

Киду Џонсу се журило. Готово трчећи је напустио свој угао и појурio на мене. Махивално сам спустио руке и већ у следећем тренутку његова песница је звизнула поред мога уха. Истовремено сам центрирао. Разрогачио сам очи од чуда када су његове усне постале црвене. Танки млазеви крви дурели су му низ браду.

— Удри га левом!

Урадио сам оно што су ми рекли. Кид се тетурео по рингу уз запрепаштене узвике гледалаца. Ја сам, међутим, био сувише уморан да бих могао нешто да урадим. Промашивао сам тако страшно да су се гледаоци кривили од смеха.

— Гађај у стомак на неш погодити браду! — рекао ми је мој непознати добротвор гурнувши ме поново на ринг.

Џонс је био сада опрезнији и обилазио је око мене, гледајући ме својим лукавим очима. Брзином муње подигао је руку и погодио ме у врх браде. Пао сам као свећа. Био је то ударац који би можда и бика убио, али ја сам ипак после шест секунди опет отворио очи. Изгледало ми је да лебдим у ваздуху толико сам био слаб, али сам ипак стајао усправно и сигуран. Инстинкт ме је спасао нок-аута, јер сам се неочекивано сагнуо, а у следећем тренутку моја левица зарила се свом преосталом снагом у Кидово лице.

— ...пет, шест... седам...

— Готово је, тај ће се пробудити у болници! — чуо сам радостан глас непознатог пријатеља који ме је весело поздрављао.

Било је заиста све свршено. Стајао сам наред ринга с руком подигнутом у вис, окружен многим људима који су ме плескали по раменима и нешто говорили али нисам могао да чујем ни свој сопствени глас.

СВЕТ БЕЗ ДОВОЉНО ВОДЕ

III ораст становништва у свету и све већи развитак индустрије и пољопривреде захтевају далеко веће количине воде него пре неколико деценија или векова.

Да би се бар у будућности решио овај проблем, још пре четрдесет година Француска, Велика Британија, Белгија и Холандија су основале удружење које ће проучавати проблем снабдевања градова пијаћом водом. У ово удружење данас је учлањено преко 30 земаља и повремено се одржавају састанци на којима се разматра ово питање.

Организација уједињених нација се такође бави овим проблемом. На први поглед ствар не изгледа тако озбиљна јер би сви рекли — па вода има довољно. У ствари ње

нема. Зато специјализована агенција Уједињених нација Унеско већ дуже времена

проучава овај проблем и покушава да нађе решење. Јер, како сматрају неки научни-

ци, питање даљег пораста човечанства и његове исхране у основи је питање воде. Једна трећина копна на нашој планети прекривена је пустињама, а помоћу воде оне би се могле претворити у производаче људске хране — оно што су некада и биле.

Недавно је одржан редовни састанак те међународне организације, основане у Берлину, под паролом „Без чисте воде нема здравља“. Састанку је присуствовало 1300 научника из 40 земаља и на њему је расправљано о борби против загађивања вода и о средствима за њено проčiшћавање, као и о начину обезбеђивања довољних количина воде у индустријски неразвијеним земаљама.

На сличној конференцији одржаној у Паризу на иницијативу Унеска, разматрана је могућност претварања морске воде у пијаћу, како би се обезбедиле потребне количине не само за људе већ и за индустрију. Том приликом су научници из Израела, у коме се нарочито много ради на усавршавању овог процеса, истакли неопходност воде за одржавање човечанства.

Амерички научници су на овом конгресу изнели разне методе до којих су сами дошли. Али заједничка црта свих начина прераде воде из морске је у томе да су трошкови производње веома високи због чега је она на овај начин добијена још нерентабилна. Било би потребно, закључено је, да се интензивније наставе експерименти у овом погледу, како би се садашњи трошкови снижили бар десет пута и тако вода постала приступачна индустрији и пољопривреди којима је најпотребнија.

На овом конгресу је такође истакнута неопходност интензивног пошумљавања земљишта, јер биљке траже велике количине воде, али оне и задржавају воду у земљи.

Мале занимљивости

НОВЧАНИЦЕ — ЛЕГЛО БАЦИЛА

Лабораторијска испитивања која је недавно објавио париски лист „Франс соар“ показала су да су новчанице легло микроба. Најмодернији електронски микроскопи су „видели“ да највише има микроба на старим грчким новчаницама, затим на новчаницама из Кине, Шпаније и другима.

Новчанице државе Катанге, пуштене у оптицај тек пре неколико месеци, имају приближан број микроба као и друге од пре две деценије.

Закључак бактериолога који су вршили ова испитивања био је: „Човечанство се није усрећило проналаском банкнота“.

Акција је имала циљ да потпомогне кампању против данашњих папирних банкнота а за изналажење нових, које преношењем из руке у руку не би постале опасни преносници зараза.

Историја банкнота је веома стара — од пре 2.000 година. Творац им је кинески цар Ву Ти који је 119. године пре наше ере дошао до закључка да се новац не мора правити искључиво од метала. Прве његове банкноте су биле израђене од животињске коже.

У Европи су новчанице први усвојили Швеђани и одштампали их већ 1661. године.

ГЛЕДАЈТЕ И УПОРЕЂУЈТЕ

„Да ли је човек постао од мајмуна?“ Ово питање на ко-

ПОЕМА ПАСУЉУ

их после употребљавати као храну. У то је ставио и калиграфски препис своје дугачке поеме о пасуљу испод које је дописао да ће млада принцеза бити на та зрна „поноснија него на све своје драгуље“.

Тешко је поверовати да се Катарина Медичи поносила поклоном калуђера, више него својим накитом, али је тачно да се после неколико година читава долина Лоаре шаренила од расцветалог пасуља. Из Француске је убрзо он кренуо на „поход“ и освојио читав свет.

Америци домороци веома мало употребљавали као храну.

Средином 16. века пасуљ је већ био освојио Италију где га је народ, иначе слабо храњен, брзо прихватио. Не треба заборавити да у то време Европа још није знала — или је тек почела сазнавати — за многе врсте поврћа као на пример, парадајз и кромпир.

У међувремену, љубичасти цветови биљке повијуше добили су, не зна се тачно услед чега нове, разне боје међу којима се најчешће сретала црвена.

Пасуљ је освојио читаво Апенинско полуострво. Али, то још није био потпун успех. Калуђеру Пјероу Валеријану необично је било стало до тога да за његову биљку и његову поему о њој дозна читава Европа. Али како? У то време било је тешко популарисати неку ствар јер још нису постојале новине. Остајао је само један пут: преко познатих личности са европских дворова. Због тога је он радосно поздравивши вест да ће француски наследник престола, син Франсоа I и будући Анри II, склопити брак с Катарином Медичи, рђаком папе Клемента.

У плетену корпу са свадбеним поклонима будућој француској краљици, усред дијаманата и драгуља, калуђер је уз посредовање Катарининог брата Александра ставио и неколико кесича „каменчића белих и ружичастих“ са упутством како их треба засадити и неговати и како

СКУПШТИНА АМЕРИЧКИХ КЛОШАРА

Недавно је завршен 52. конгрес америчких клошара одржан у Каламацу, у држави Мичиген. Делегати просјака и пијаница као и оних без занимања дошли су из целе земље. Раније су их из Каламаца протеривали а сада су примљени са почастима правих конгресних делегата. Скупштина је почела певањем „химне“ у којој се слави „обећана земља на чијем дрвећу расте хлеб, у којој полицајци имају дрвене ноге, пси зубе од гуме и где виски тече потцима“.

Крокодили се гуше

У Египту овог лета владају велике врућине. Зоолошки врт у Каиру морао је да буде затворен јер дивље звери због врућине постају опасне. Стотине ретких птица су већ угинуле а чувари више пута дневно стављају нове огромне блокове леда у „баре за крокодиле“ иако су они прилично навикнути на жарку климу.

Тог јутра у пролеће 1528. године један човек чији су задовољан израз и ружичасти образи сведочили о добром апетиту и безбрижном животу, шетао се између леја свог врта у Белуноу, у Италији, и уживао у разнобојном цвећу и његовом свежем, јутарњем мирису.

Као добра половина људи те епохе и овај човек је био калуђер који је сматрао пропитачним и мудрим да у овако бурним и несигурним временима живи у манастиру и сигурности што му је пружала заштита папе Клемента VII, да се бави ботаником и пише стихове. Звао се Пјеро Валеријано.

Задовољни Валеријано зауставио се крај једне мале леје у чијој се средини налазио забоден у земљу, штап од трске око кога се увијала нежна зелена биљчица с љубичастим цветићима што су подсећали на сићушне лептирове.

„На белој лањи приспелој с другог краја света појавило се ново благо...“ шапутао је Пјеро посматрајући нежну повијушу и већ компонујући у мислима поему коју ће о њој касније написати и која ће имати ни мање ни више него 760 стихова од 12 песничких стопа.

Како је то благо било, каква јединствена биљка кад је заслуживала толико дивљење и такво поштовање?

Била је то, у ствари стабљичица пасуља!

Месец дана пре тога неки гласоноша који је „белом лађом“ стигао из далеке тајанствене земље коју су понекад још називали Западном Индијом, али већ много чешће Америком, донео је на дар папи Клементу VII неколико зрна што су подсећала на бео и ружичаст шлунак гврдећи да су „добра и за јело“.

Зрна су још истог дана била поверена Пјеру Валеријану с препоруком да „испита“ што пре ствар и да види дали „консумација тог назови поврћа нема каквих штетних последица“.

Бели каменчићи су проклијали, из њих је израстала нежна стабљичица, појавили су се лептирасти цветови.

Цветови су дали плод; Пјеро их је скувао и храбро појео.

Идуће године он је својим познаницима разделио мале пакетиће „фасколоса“ — тако су у прво време називали пасуљ. Истовремено, наставио је да пише своју поему дотерујући је истом пажњом којом је неговао стабљичку пасуља.

Пасуљ је брже напредовао него поема за коју је угајеном калуђеру требало неколико година. Кад је најзад била готова, зидови летњиковца и сеоских кућица у покрајини Трентину и Карниоли већ су били покривени лептирастим цветовима пасуља.

Јер, у почетку се он у главном гајио као украсна биљка иако је било људи који су скуљали и кували не само зрела зрна пасуља, већ и његове зелене махуне за које су тврдили да су веома укусне, кад се, скуване, прелију маслиновим уљем. Тако је пасуљ почео своју праву „каријеру“ у старом свету јер су га у његовој постојбини

WALT DISNEY 101 ДАЛМАТИНСКИ ПАС

СИРЕНЕ ОСТРВА МЕН

биле рићокосе. Пловиле су брзином од око 12 чворова (22 км на час). Таквом брзином не може да плива ниједно људско биће. Пре него што смо успели да подигнемо лентер, нестале су нам с видака.

Председница општине града Пила, нека мисис Лакас, изјавила је:

— Видела сам како се рићокоса лепотица — сирена ку пала на сунцу. Сачувала сам у сећању њено лице и то је једна од најлепших успомена коју ћу задржати читавог живота.

Обе ове изјаве, као и многе друге сличне, објављене су у енглеским листовима. Мада многи разумни Енглези сматрају да су све ове приче измишљење с циљем да се на острво Мен привуче што више туриста, расписана је награда од 20.000 фунти стерлинга за „хватање живе сирене“!

Аутор познатог фантастичног романа „Изгубљени свет“ лавно је умро. Али, да је Конан Дојл жив морао би да призна да су обични енглески грађани показали необуздану машту од њега, признао тог књижевника и фантасте.

На Мену, једном од британских острва, многе становнице и туристе захватила је ове године грозница лова на „сирене“.

Ви свакако — и с правом — сумњате да сирене постоје. Али, разоноде ради, чујте „очевице и сведоке“. Ваздухопловни пуковник Рај Макла над тврди:

— Био сам у риболову с мојим познаником Ивеном Гилем. Налазили смо се на неких 8 километара јужно од острва кад смо угледали две сирене које су пловиле. Обе су

У САХАРИ, НАЈВЕЋОЈ ПУСТИЊИ НА СВЕТУ, БУШЕ СЕ ПЕТ ДО ДЕСЕТ МЕТРА ДУБОКИ ОТВОРИ У КОЈЕ КРОЗ ДУВИНСКИ ПЕСАК ПРОДИРЕ ВЛАГА И ВРЛО СПОРО СЕ ПРЕТВАРА У ВОДУ ЗА ПИЋЕ. ТИ РЕТКИ КЛАДЕНЦИ ВЕОМА СУ ПЛИТКИ И МОГУ ДА САДРЖЕ ТЕК ПО НЕКИ ЧАНАК ВОДЕ, ДРАГОЦЕНЕ КАО ЗЛАТО, КОЈУ КАМИЛАРИ ДЕЛЕ СА СВОЈИМ КАМИЛАМА

ПУСТИЊСКА ЛАЂА

Када Европљани мало дуже избли- за и чешће по- сматра камиле у њему се још ви- ше учврсти уве- рење, које је први пут стекао у неком зоолошком врту — да су то заиста ружне живо- тинје.

Почев од њене смешне гу- биче, преко врата који личи на неуспелу карикатуру ла- будовог, грбавих леђа, чвор- новатих колена, па све до жуљавих табана — све на њој изгледа нескладно, гру- бо, ружно.

Арапи, међутим, имају сав- шним другачије мишљење о камели. И не само Арапи већ и многи народи Азије и Афри- ке. За њих је — често чак истичу — камила најлепша животиња на свету, па је не- обично воле и тепају јој.

А то има своју предисто- рију. Вековима је она слу- жила те људе. Верно и стрп- ливо. Преносила их у многа удаљена места, уз најмању „накладу“, и то преко тере- на на којима би свака живо- тиња брзо посустала. Чак је и опевана и проучавана. Древни песници Истока упо- ређивали су је са „најлеп-

шим харемским лепотица- ма...“ А о њој су, исто тако, писали неки филозофи, ана- томи, биолози. И сви су твр- дили да је „ремек-дело при- роде“.

У томе има доста истине. Штавише, баш оно што обич- ном посматрачу изгледа на њој ружно и одбијајуће, под лупом анатома и биолога — то је управо савршено.

Починио опет од главе. Ре- космо: има ружне ноздрве! Очи, исто тако. Али то није случајно. Природа их је баш тако подесила да су што ма- ње изложени честицама пу- стињског песка који се, у не-

видљивим облацима, увек ко- витла пространством. Науч- ници тврде да је облик ками- лине главе — потпуно аеро- динамичан. Због тога се она много лакше пробија кроз пустињске ветрове, веома че- сте и врло снажне. У цели- ни, пак, врат и глава су јој тако подешени да представ- љају извршну противтежу сва- ком терету који јој се нала- зи на леђима, тако да ками- ла никад не може ни да по- срне ни да изгуби равноте- жу.

Тако је и са њеном, на пр- ви поглед, одвратном грбом која је савршенство природе. Најидеалније „спремниште хра- не и воде“. Јер, као што је познато, она често пролази кроз крајеве у којима нема ни једног ни другог. Па и- пак, камила може да издржи за време врућина које дости- жу и 70 Целзијусових степе- ни и по пет дана без воде. А зими чак и 25!

Њене ноге, исто тако на изглед ружне, савршено су прилагођене условима њеног живота. Два раширена глома- зна „прста“ и равни, жуљави табани на сва три чланка „прстију“ — чине је различ- ном од осталих сисара. Науч- ници су утврдили и то да је камила једини сисар са овал- ним а не округлим крвним зрнцима, што је, такође на- стало услед њених специфич- них услова живота. Али баш такве ноге, односно стопала, служе камили да се и под највећим теретом лако креће по меком пустињском песку, који у много чему подсећа на суви, растресит снег, у ко- ме и човек пропада до чла- нака. Камила се међутим на песку одржава и полум „ла- ље“ њине с десна у лево, од- мичући без застоја необеле- женим пустињским пртина- ма...

Издржљивост је њена по- себна врлина. То је, донекле, и познато. Али обично се ми- сли да је спора, једва покрет- на. У ствари, није тако. Ње- на издржљивост, удружена са брзином, чини је неупоре- диво бржом чак и од коња. То су показали и опити у грчању на 20 километара. Коњ је посустао, а камила се тек „мало загрејала“.

Из тих разлога су људи Сахаре, Гобија, Кара-Кума, са обронака Хималаја све до Индије, од Централне Азије и Монголије до обала Сене- гала, из Авганистана, Ирана, УАР, Арабије, Либије, Маро- ка па и неких земаља Јужне Америке истицали и истичу да је камила корисна и — ле- па животиња. Ето, због тога је у Корану, светој књизи му- слимана, записано: „Камила је дар богова“. Ето, зашто је ти људи називају „лабом пу- стиње“, без које се ни данас не могу замислити путовања кроз тај чудни доглед, са само непрегледним пешчаним динама.

Афричке народне приче

Стонога и паук

Стонога и паук били су велики пријатељи и стално су заједно шетали. Једном приликом су заповели овакав разговор:

— Чуј само, драги друже мој — казала је стонога па- уку — људи су задивљујуће глуви.

— Причај ми, молим те, о глувоћи људи — замоли је паук.

— Суди сам. Кад ја пузим настаје такав шум од мојих сто ногу као да воз тутњи „у-у-у“. А људи ништа не чују. Зар нису глуви?

Тада паук рече:

— Драга моја пријатељице, људи су не само глуви него и слепи. Замисли само, они кидају паучину коју је саткам и не примећују како су јаке њене нити и чак се не боје да је додирну. Догађа се чак супротно: ја морам да побегнем и да се притајим. Дакле, зар нису људи слепи?

— Потпуно си у праву — одговори му стонога.

(племе Дуала, Камерун)

★

Дивља мачка и препелица

Дивља мачка би са задовољством појела препелицу, али јој је, лукава, најпре приступила уверавајући је у сво- је пријатељство и не називајући је друшћине до „драга пријатељице“. Разуме се, при томе је скривала своје зубе и шапе.

Други пут је мачка казала препелици:

— Ах, наше пријатељство је толико велико! Стави сво- ју главу у моја уста.

Одважила се препелица, ставила је главу мачки у уста и — о чуда — извукла је неозлеђену.

Отада је препелица називала мачку пријатељицом и не једном је њена глава била у мачкиним устима. Али, јед- ном је мачка стегла зубе и прождерала препелицу.

(племе Ваджага, Источна Африка)

★

Како је шакал надмудрио носорога

Једном се шакал жестоко нашалио с носорогом. Овај је прећутао увреду и чекао згодан тренутак да му се освети.

Шакал је пазео да не наиђе на носорога, али се до- годило да га је овај ипак сусрео у једној уској клисури. Прескочивши стеноу, шакал се одупро о њу предњим шапама и стао да виче:

— Упомоћ!

— Шта се догодило? — запита носорог.

— Зар не видиш да стена пада на нас — одговори шакал. — Дођи брже, подупри је и придржавај док ја не донесем неки подупирач.

Носорог га послуша, а шакал побеже.

(племе Хотентота, Јужна Африка)

Извршио самоубиство и оздравио

У болници Салпетри јер у Паризу дуго се чувала тајна о необичном оздрав- љењу једног бо- лесника. Обавије- на велом мистерије прича је ишла од уста до уста и нај- зад је, реч по реч, пренета у јавност.

У тајности је остало само име пацијента који се здрав

и крепак данас шета улица- ма Париза. То је млад човек од 34 године тамне пути и брзих покрета. Особени зна- ци су му — два ожиљка на левој и десној слепоочници.

Од детињства су га мориле неурастичне кризе а меланхо- лија, а астенија и нервна деп- ресија га нису напуштале. Несрећна љубав коју је до- живео пре неколико месеци нагнала га је на самоубиство.

Суседи који су чули пуцањ развалили су његова врата и позвали прву помоћ. Тако се он убрзо обрео у болничком кревету.

Метак је прошао кроз мо- вак и зауставио се код леве слепоочнице где је изазвао велику отеклину. Интернист је извадио предмет заједно са нешто мало мождане масе а затим је преврио рану.

Сутрадан, док је шефу бол- нице причао о томе како се осећао, самоубица се неколи- ко пута грехотом насмејао. Нико није био више изнена-

ђен од њега самог. Смејао се први пут после много годи- на. У болничкој књизи забеле- жено је следећих дана да је стекао потпуно душевни мир а кривуља његовог оп- тимизма се нагло пела.

Када се сасвим опоравио ин- тернист га је упознао са тај- ном његовог оздрављења. Сју- ривши себи куршум у главу он је нехотице извршио ефи- касну лоботомију — врло сло- жену операцију при којој не- урохирурги пресецају живча- на влакна која спајају чео-

ни део мозга са центрима о- сећајног живота који се на- лазе при основи мозга.

Данас лоботомија не пред- ставља технички тешку опе- рацију и примењује се за из- лечење ненормално брижних особа које нису више у ста- њу да подносе стални страх и потиштеност. Извршивши самоубиство пацијент Сал- петријере је у ствари убио у себи једну болесну особу и омогућио да се роди друга нова — здрава и снажна лич- ност.

Мост под реком

Обично се сматра да се иде ја подводног тунела јавља пр- ви пут у Енглеској пре нешто више од пола века, и то у ве- зи с прокопавањем тунела испод Ламанша.

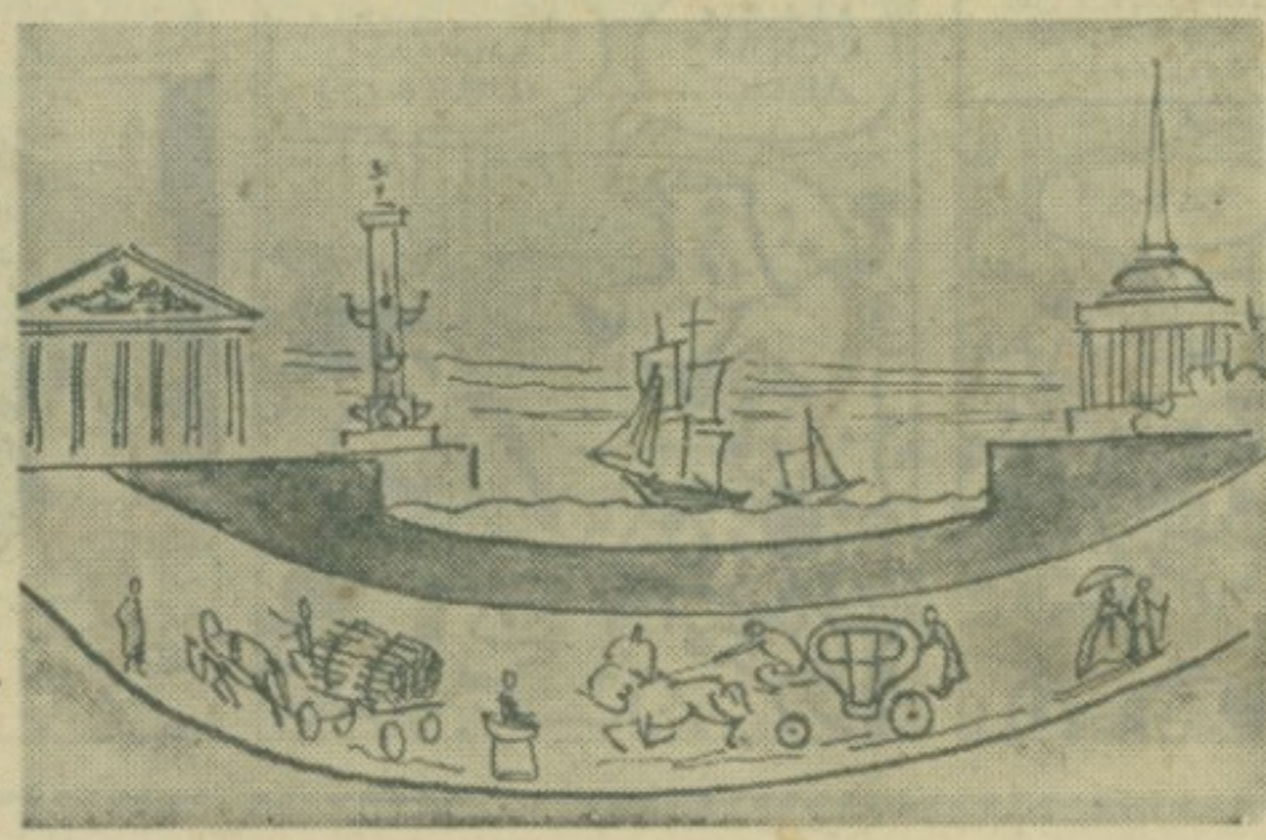
Почетком 19. века петро- градском губернатору обра- тио се неки Петрограђанин Торговатов с необичним пред- логом „да сагради пролаз са Адмиралитетске стране на Ва- сиљевско острво испод реке Не- ве који нимало неће да о- мета њен ток“.

Цар Александар I наредио је да се Торговатову исплати 200 рубаља за његов напрт- али да се од њега узме пис-

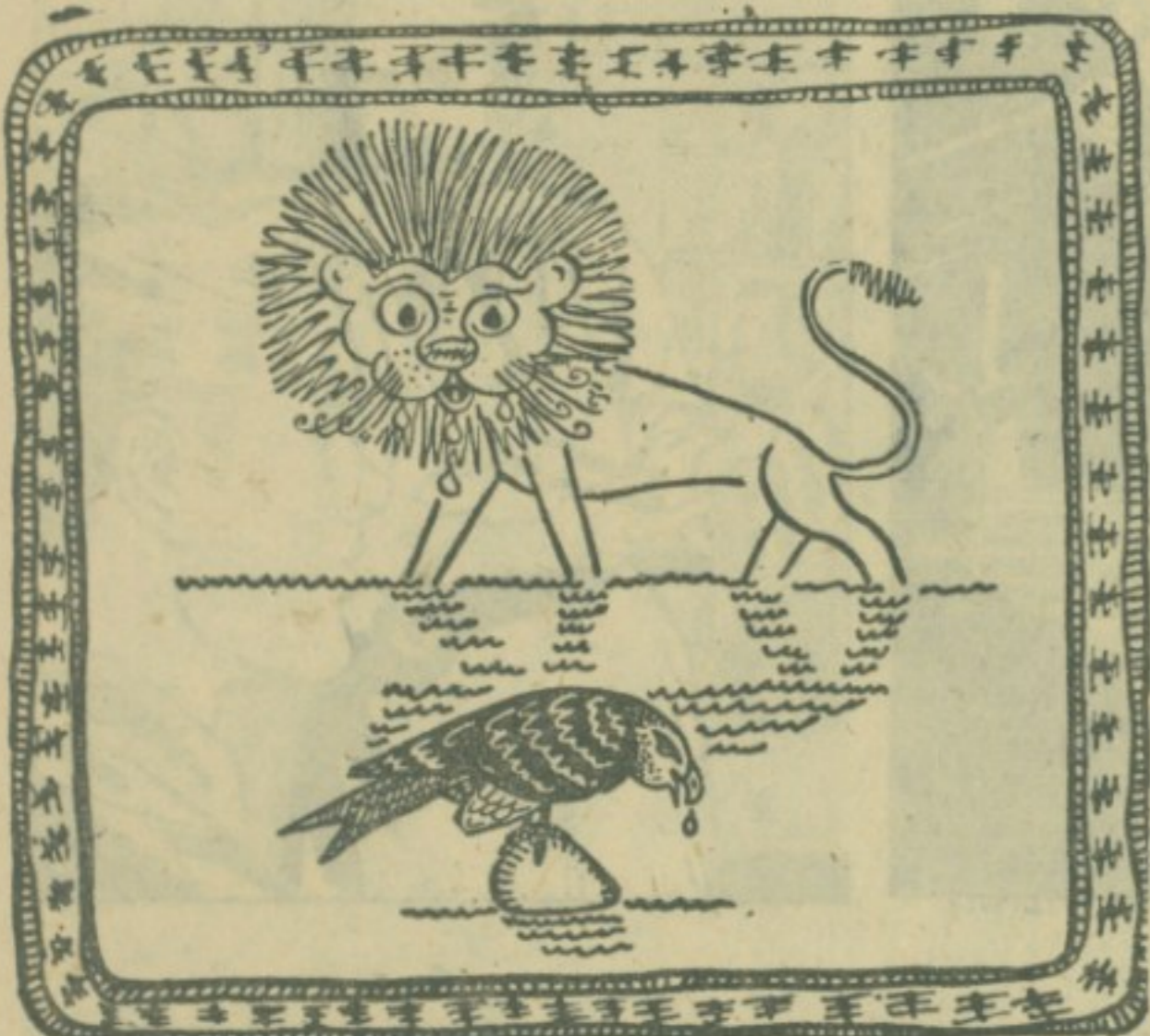
мена изјава да се више неће бавити пројектантским ра- до- вима, већ да ће „обављати за- нате који му приличе“.

Идеја о подземном путу испод Не- ве била је тиме поко- пана и од ње је остао само оригинални цртеж тунела ко- ји се чува у Лењинградском музеју а који је Торговатов поднео 1826. године Петро- градском губернатору.

Иако је Торговатовљева и- деја била одбачена по лич- ном царском наређењу, она је изазвала разумљиво инте- ресовање у Русији па чак је и Пушкин помиње у својим стиховима.

Лав и јастреб

Једном је јастреб видео како лав једе стрвину. Лав му запрети:

— Пази, јастребе, никоме о овоме не причај!
— О, не, нећу те издати.

После неколико дана њих двоје су заједно с другим животињама дошли на појило. Кад је јастреб гутао воду у његовом грлу је клокотало као да је нешто гунђао. Лав је то чуо и запита га:

— Јастребе, шта ти то тамо мрмљаш?

— Ништа — одговори овај — тако је увек кад пијем воду.

Лав зарика:

— Не верујем, ти то хоћеш нешто да изблебећеш.

Поново су се нашли на појилу и поново је лав чуо како јастреб мрмља: „доку, доку“, па помисли: „Хоће јастреб да исприча како сам јео стрвину. Дознаће то друге животиње па куда ћу тада од њихових поруга?“

Лав скочи, зграби јастреба и заврну му шију.

(племе Вапорого, Источна Африка)

★

Испитивање храбрости

Не израста из сваког малог леопарда велики. Пустивши да мало поодрасту, отац почиње да их плаши: шуња се ноћу око јазбине и риче. Једни се тада устремљују на

њега, а други пиште и крију се. Оне, који се бране и нападају га, стари леопард задржава крај себе, а друге отера у дунглу.

Из тих, плашљивих, израстају шакали.

(племе Ваджага, Источна Африка)

★

Мала антилопа

По степи се лагано вукло стадо разних животиња. Нигде воде није било и животиње су страховито патиле од жеђи. Најзад су решиле да копају бунар.

Почео је лав али се брзо уморио и уступио место слону.

Али, и овом цину рад је брзо додијао. Тада је пробала жирафа, за њом носорог, али су и они брзо посустали. Биво, зебра, леопард — сви су покушали да копају, али без успеха. Воде није било.

Тада је на посао прионула патуљаста антилопа. Сво-

јим танким ножицама неуморно је избацивала земљу и, најзад, допрла до воде. Али, тек што се нагла да би се испила, на њу су насрнули остали и одгурнули је од извора: испили су сву воду а за антилопу није остало ни капи.

Од оних који су без заштите одузима се чак и оно што су својим трудом стекли.

(племе Ваджага, Источна Африка)

У шумици крај пута који води из Видног у Љубовно лежала је партизанска група Томшичевог батаљона. Ту је притајено чекала да наиђе непријатељ Дуго, веома дуго се није чуло ништа. Крај је био сасвим оглувео. Онда се из Видног појавио аутомобил и вођа партизанске групе иако је знао да тај аутомобил не припада јединици коју чекају, дао је возачу знак да стане. Видевши ко га зауставља, шофер је нагло повскао брзину. Али његов аутомобил је већ био на мушници нишана партизанског руководиоца и он је повукао обарач —

Подвиг партизанске групе Томшичевог батаљона

КАМИОНОМ МЕЂУ НЕМЦЕ

машинка је заклокотала. Метци су залупали по поклопцу мотора, а истог трена огласиле су се и пушке осталих бораца.

Мотор аутомобила се закашљуцао и стао.

Два три партизана су кроз облак прашине пришла аутомобилу са машинкама спремени за одбрану. Из аутомобила се нико није јављао. Требало је утврдити има ли тамо живих.

— Излазите! — викнуо је руководилац из свег гласа.

Дигнутих руку, један за другим изашла су два цивила и два немачка војника. Партизани су их одмах повели у оближњу кућицу на саслушање. Требало је сазнати кога има у Видну и шта се тамо спрема.

Према шкртим исказима заробљеника чекање у заседи је било сасвим узалудно. Али партизанска група је ипак остала на месту јер се могло претпоставити да заробљеници не говоре истину.

Убрзо је, опет из Видна, наишао камион и партизани су и његовом возачу наредили да стане. Он је преко очекивања послушно извршио наређење.

— Идем из Видног — ре-

као је — превозим млеко за Немце.

— Данас ће Немци остати без њега.

— Како наредите! — слегао је раменима возач.

— Окрените камион — наредили су му кратко.

Мотор је забрујао и појурio назад — тамо одакле је дошао. У камиону је сада био вођа партизанске групе с пушкомитраљезом и неколико бораца наоружаних пушкама и бомбама.

И ГОНИОЦИ УПАДАЈУ У КЛОПКУ

Пред улазом у село где се налазио немачки гарнизон возач је почео да смањује брзину. Оклевао је свакако, очекујући наређење да стане или крене на неку другу страну.

— Вози, шта чекаш?.. Право међу Немце — подвикнуо је командир. Мотор је опет снажно забрујао — приближавали су се касарни. Војници су тремо али безбрижно тумарали по кругу не слутећи шта их чека. Вођа групе је потегла митраљез из ка-

миона и плусак врелог челика се сручио на Немце. Многи су остали као приковани где су се затекли док су други падали рањени. Кад су се средили и били способни да пруже отпор, камион је, јурећи великом брзином, био већ на другом крају насеља. Ту је вођа групе наредно возачу да стане пред једном гостионицом.

— Сада изађи — казао је — ред је да нешто попијеш.

Промоливши главу из кабине возач је уплашено погледао на све стране па кад се уверио да нигде нема Немца изашао је преплашен из кола.

— Не бој се — храбрио га је вођа групе — неће Немци тако брзо стићи.

Сам је попио пиво, затражио пиће за другове и возача, платио и наредио да наставе војњу.

Сат-два касније путем попред гостионице пројурили су гестаповци на аутомобилу. За то време партизани су крај оближњег шумарка сишли са камиона и притајени крај пу-

та чекали гониоце. Намамили су их у вешто припремљену клопку и побили све до последњег.

МАГАЦИНИ У ПЛАМЕНУ

Убрзо затим, августа 1942. батаљон Томшичеваца је у снажном налету продро до Вевча, предграђа Љубљане. Заустављени су били снажним отпором. Али није ни било потребно да иду даље. Задатак је гласио да се запали складиште у коме се налазило око 120 вагона најфинијег папира спремљеног за извоз у Немачку. Када је пожар букнуо толико да се никако није могао угасити, партизански батаљон се повукао да га не би затекле моторизоване јединице које су хитале из центра ка периферији.

Чим су се одлепили од непријатеља, партизани су зашли у шуму недалеко од града, и ту преданили. Када је већ пала ноћ, кренули су поново ка Љубљани, другом обалом Љубљанице. Притајени су се прикрадали док се то могло, а онда су незадрживо јурнули на непријатеља. Под борбом су се пробили до магацина на десној обали речнице и запалили га.

Збуњени овако дрским нападом, фашистички команданти су хитно затражили појачање. Из околних гарнизона су одмах нагрнуле оклопне и друге јединице ка Љубљани.

Само, док су стигла појачања партизански батаљон се, готово без икаквих губитака, повукао у шуму. Његова улога је била завршена.

Препадом на најјачи непријатељски гарнизон у Словенији он је привукао на себе пажњу и појачања која су стигла и из околних места а тиме је растеретио остале јединице које су дејствовале у околини Љубљане.

СТРАХ ОД СУНЦА

Упркос томе што је Сунце од нас удаљено око 150 милиона километара, његова светлост стиже до наше коже за свега 8 минута. Толико му се радујемо и толико га очекујемо па ипак не проведемо укупно више од 30 дана годишње под непосредним дејством сунчевих зракова. И то сада, што је много више него почетком овог столећа, када се на плажу одлазило са сунцобранима, кишобранима у полуцилиндрима, шеширима и прелуцима.

ЖРТВЕ ТЕЛЕВИЗИЈСКИХ ЕКРАНА

Техничарима француске телевизије прочитан је извештај професора Анри Гастоа, доктора једне болнице у Марсеју, у коме је описано лечење неких гледалаца телевизије који су у току последњих месеци оболели од једне нове болести назване „болест телевизијског екрана“.

Један од пацијената из Бандола који има 34 године, пришао је свом телевизијском екрану да би га регулисао и уклонио беле и црне линије које су се трепериво смењивале. Његове очи су се неочекивано затвориле пред титровом светлошћу, и он је онесвешћен, у грчевима, пао на под.

Професор Гасто га је у болници одмах подвргао електроенцефалографском прегледу али није приметно никакво оштећење мозга које би проузроковало овај типично епилептични напад.

Једна позната британска медицинска ревија износи два-

десетак сличних примера. До напада долази у тренутку када неко гледа у екран без слике из сувише велике близине.

Једна жена од 42 године хтела је да регулише слику на екрану и клекулела на свега 15 сантиметара испред њега. Изненада је осетила неописив страх, почела да дрхти целим телом и изгубила свест. Један млади декоратер остао је два сата онесвешћен пред својим екраном, а шеснаестогодишња девојка је имала четири кризе и то увек када је покушавала да из близине регулише слику на екрану.

Савременим неуролозима је добро познато да је брзо сме-

нивање светлости и таме у стању да произведе нападе сличне епилептичном стању. Подхватања светлости из флуоресцентне цеви или на биоскопском екрану, брзо сме нивање стабала у дрвореду крај пута и сличне појаве у стању су да проузрокују такве нападе. Они се објашњавају подударњем светлосног ритма на екрану који има 10 до 15 таласа у секунду, са ритмом извесних можданих нервних импулса истих амплитуда. Тада долази до удвостручавања и до праве можданске електричне буре која проузрокује онесвешћивање и грчеве.

Мрак збој шкољки

Становници Нортимберланда, на морској обали Енглејске, замало што нису остали без електричне струје. Привучене млаком водом шкољке су се прилепиле са унутрашње стране цеви централе Блит и направиле дебео слој. Тек када су стручњаци очистили ове мекушце помоћу ултразвука — централа је могла поново да проради.

ЗАШТО СЕ ЗНОЈИМО?

Знојењем се загрејани организам ослобађа сувишне топлоте и излучују штетни састојци. Према томе знојење је одбрана тела од штетних утицаја.

Кожа здраве особе, непрекидно, час јаче час слабије, испарава, док она сама остаје сува. Тек при вишој температури средине у којој се организам налази, или при тежем физичком раду, знојне жлезде почињу да луче зној, што је од великог значаја за регулацију топлоте организма.

Човек се не зноји подједнако на свим деловима тела. Знојење је најобилније на табанима и длановима, испод пазуха, у препони и по грудима. Узимање веће количине течности повећава знојење, а смањена количина га смањује, као што га смањује и повећано излучивање мокраће. Правило је да се знојење повећава уколико се повећава температура околине у којој се човек налази, али то не мора да иде упоредо, јер зависи и од саме коже — да ли је она равана, покривена ситним љуспичама или не.

И понеке животиње се зноје: коњ, во, мајмун, мачка, док их има и које се уопште не зноје: земорче, пас, пацов. Код људи је велики извезак особа којој недостају знојне жлезде.

Зној је безбојна, мало замућена течност, слатког укуса и нарочитог мириса који настаје услед испарљивих масних киселина у њему. Код различитих особа и на различитим деловима тела реакција може да буде јако или слабо кисела или чак слабије или јаче базична. Зној садржи 98% воде и само 2% суве супстанције (кухињске соли, урее, пепела). Од органских материја у зноју се налазе неутралне масти (палмитин, стерин) и испарљиве масне киселине (бутерна, пропионска и друге), а нарочито после рада млечна киселина. После употребе алкохолних пића већа количина прелази из крви у зној (око 80%). Знојењем се излучују и многи лекови као јод, бром, салицилна киселина, антипирин.

На механизам излучивања зноја утичу нерви који регулишу ширење и сужавање крвних судова у кожи. Познато је да знојење настаје обично када кожа поцрвени. Исти нервни надражај доводи до ширења ситних крвних судова у кожи и до лучења знојних жлезда. Међутим, зној може да се излучује и кад је кожа бледа — у страху и самртничком ропцу (односно и онда када настаје сужавање ситних крвних судова).

Живчана влакна која управљају механизмом знојења потичу од тако званог аутоног, живчаног вегетативног система који управља радом

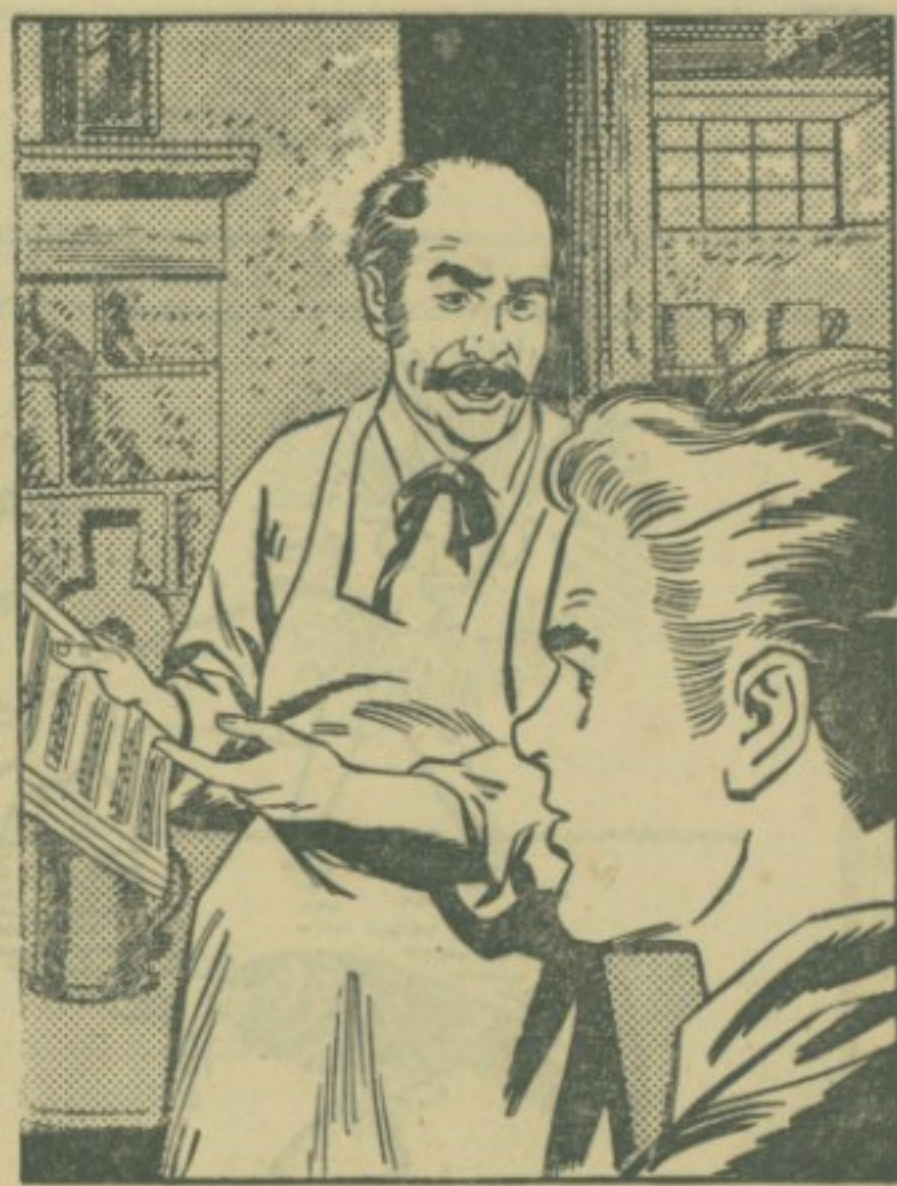
свих наших органа без утицаја наше воље. Познато је да и многе жлезде са унутрашњим лучењем преко својих хормона утичу на вегетативни нервни систем а преко њега и на знојење. У продуженој мождини постоји центар који управља знојењем а преко нервних влакана он стоји у вези с мозгом тако да и психолошке промене (узбуђење, страх) могу да изазову знојење.

У току многих болести знојење је један од њихових симптома. Пре свега многе заразне болести изазивају знојење због тога што отрови које луче заразне клице надражују вегетативни нервни систем а преко њега и знојне жлезде. Обрњења жлезда са унутрашњим лучењем такође су праћена јаким знојењем.

Све особе које се претерано зноје треба да се подвргну лекарском прегледу да би се утврдио узрок томе. Може се покушати да се претерано знојење руку или ногу отклони прањем у раствору сублимата (пола грама на 2—3 литра воде) и раствору формалина (једна кашика на литар воде). Знојење испод пазуха спречава се мазањем салицил-шпиритом. Ако ово не помогне може се покушати рентгенским зрачењем али само под строгим надзором лекара.

Када је сазнао да се син посвећује више музици него учењу других предмета отац је незадовољан изгледом и сина и учитеља — јер је он његово свирање сматрао ипак само као споредан али уносан посао за кафану коју треба једног дана да му преда у наследство.

У то време цела Чешка је била под влашћу Аустрије а услови за усавршавање младих талената тешки. Антонин се уписао у Прагу у Орзуеку школу али пошто није имао никакву помоћ да би се издржавао морао је да свира у оркестрима неких удружења.

Антонин Дворжак

Од 1866. године настају нови услови. У Прагу се праћа Сметана који се бори против понемчавања и залаже за нова струјања, новоромантизам, заснован на народној музици. Дворжак пише прве композиције у том духу: Гудачки квинтет (1861 и Гудачки квинтет.

Одушељен патристским стиховима лирске епике В. Халека Дворжак компоује 1872. на тај текст „Химну за хор и оркестар“ — коју је следеће године под руководством његовог пријатеља извео хор од 300 певача и симфониски оркестар. То је и први велики успех. (Наставиће се)

ЈЕДАН ПСИХОЛОГ СМАТРА ДА ЈЕ ВЕОМА ЗАНИМЉИВА ЧИЊЕНИЦА ШТО СМО ИЗБРАЛИ ПРАЗОР БРУТАЛНОСТИ

„ЖИВИМО У ВРЕМЕНУ КАДА ЈЕ ТЕЖЕ РАЗВИТИ ПРЕДРАСУДУ НЕГО АТОМ“ — ГОВОРИО ЈЕ АЈНШТАЈН — ВЕКОВИМА СЕ ТАЛОЖИО ИЗВЕТАН ВРОЈ ЗАБЛУДА И ПРЕДРАСУДА КОЈЕ СУ СТЕКЛЕ СНАГУ ИСТИНЕ. — НЕКОЛИКО ЊИХ СЕ НАЈУПОРНИЈЕ ОДРЖАВАЈУ И ДАНАС.

ПРЕДРАСУДЕ и БЕСМИСЛИЦЕ КОЈЕ ДУГО ЖИВЕ

Једна од најкрупнијих заблуда из области климатологије је веровање да је Арктик земља вечитог снега и неподношљиве хладноће. Порекло ове заблуде настало је услед веровања да хладноћа расте што се више удаљујемо од Екватора. У стварности, Арктик је сув и има врло мало снега. Многи су јаче вејавице у Вирџинији него у ниским деловима Арктика.

Ни хладноћа тамо није тако велика. Температура у Монтани зими пада за свега шест степени ниже него на Северном полу! Просечна годишња температура у Рејкјавику на Исланду, наомак поларног круга, виша је него у Њујорку!

У Арктику нема тмурних зимских дана. Због месечине и одбијања сребрнатих зракова о залеђене површине ноћ готово никад у току године није тамна. Мада звучи невероватно — на Арктику се може при дневној светлости читати исто толико сати у току године као и у тропским крајевима.

Пространства око Северног пола нису пушта. У току лета

температура недељама достиже 33 степена изнад нуле, па чак и више. Стотине врста цвећа и трава представљају одличну пашу за поларне јелене и говеда. Кромпир, купус, руже, лале и много другог цвеће и поврће успевају и знатно северније од поларног круга а поларне воде су богатије рибом од тропских.

Друга велика заблуда је везана за живи песак, који је начињен од мешавине песка и воде и не „увлачи“ жива бића која њиме ходају већ их напротив дуго одржава на површини. Штавише, утврђено је да човек не може да потоне у њему већ, у најгорем случају, да се заглави до струка и то једино ако је уморан и исцрпљен. Иначе може врло дуго да хода по њему. До трагичних случајева долази услед панике која захвати преромене путнике, јер се препуштају удесу и пропадају својом кривицом.

Народно веровање да гром не пада двапут на исто место права је бесмислица јер је у стварности баш супротно. Гром пада тамо где је привучен добрим проводником и зато постоји могућност да чешће удара управо онде где се такав објект налази. У то-

ку последњих 60 година врх највеће грађевине Емпјерстејтс билдинг у Њујорку претрпео је 68 удара грома а бронзани кип Сити Хола у Филаделфији је још чешћи магнет за муње и громове.

На зидовима неких старих кућа још постоје слике јелена са гранатим роговима на глави, који се јуначки боре са чопором гладних вукова да би заштитили своје лане и женку. Међутим, јелен при првој опасности нагне у ланично бекство препуштајући своју породицу њиховој судбини. Према мишљењу француског природњака Алеа од свих животиња само термити имају некакво осећање „друштвене“ одговорности.

Врло је стара и заблуда да вукови живе и нападају у хордама. Природњак Стефенсон који се у природи сретао са хиљадама вукова тврди да никад није видео скупину већу од мужјака, женке и младунца. Ниједна од њих се није показала основаном.

Вукови уопште изванредно ретко нападају човека. Мада врло љубопитљиви, они су и веома страшљиви. Године је и Биолошки институт САД испитивао све приче о стра-

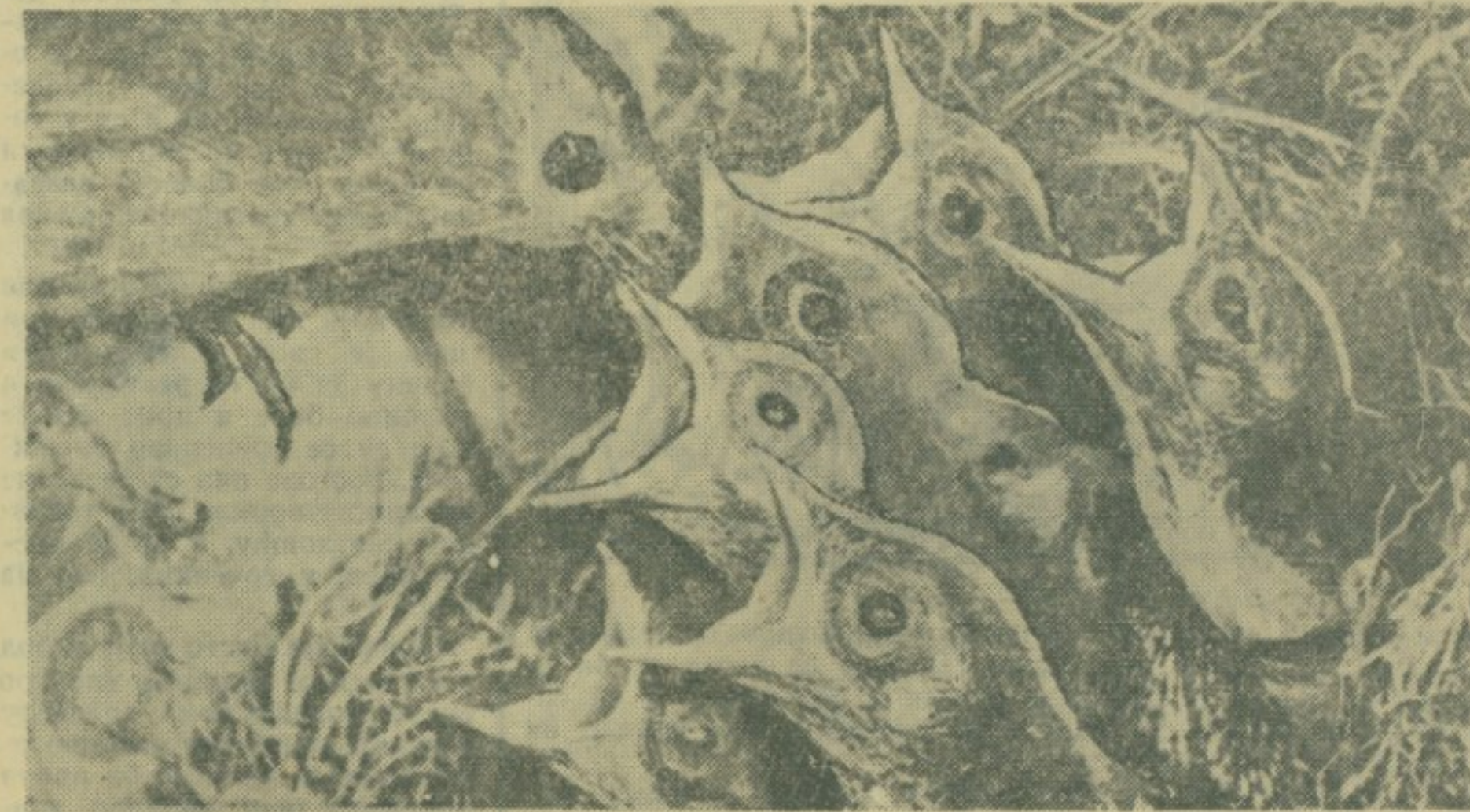
дањима људи, жена и деце од вукова. И све приче су се показале измишљеним. Истину, коју потврђује и познати трговац и трапер Аксел Нилсен, показује да су вукови готово безопасни за све изузев — и то само кад су дуго били без хране — за старе, изнемогле и децу. У нормалним околностима они су мање зли од домаћег бика.

Предрасуда је и она прича да „ној гута све“. У ствари, највећа жива птица има сасвим нормалан стомак сасвим нормалан стомак само је нешто прождрљивија од других животиња. Е. Г. Буленгер који је годинама био директор лондонског зоолошког врта пронашао је у

стомаку једног несрећног ноја, коме су посетиоци гурали у уста све што стигну — чиме га продавају галантеријске робе: две марамиче, три рукавице, један филм за фотографски апарат, метар капа, комад поломљеног целулозног чешља, вентил од бицикла, кључ од будилника, комад дрвета од 12 сантиметара, два дугмета, део златне нарукнице и четири новчића.

Чак и неки природњаци говоре о непристрасној љубави мајке-птице која хранећи своје птине води рачуна да ниједан не добије више од другог. У стварности мајка не разликује своје младунце и храни их насумце.

Једна од највећих заблуда односи се на суровост и крволочност најкрупнијег мајмуна гориле. Та животиња иако може да достигне висину од 2,40 метра, обим груди од 140 сантиметара и тежину од 250 килограма, у ствари је необично питома и мирољубива. У природи, гориле живе у породици, вегетаријанац је, никада се не бије и обично умакне ако га неко нападне. Тешко је разгневити горилу да би постао ратоборан. То најбоље знају сниматељи кад сатима узалуд покушавају да га наљуте. Ако је припитомљен у раним данима, он може да постане необично добар и благ.

МАМА-ПТИЦА ХРАНИ СВОЈЕ ПТИЋЕ ЈЕДНО ЗА ДРУГИМ, ПО СТРОГО УТВРЂЕНОМ РЕДУ... НЕ: ОВО ЈЕ ЈЕДНА ОД МНОГИХ ЗАБЛУДА

Шер Кластерман, који је учествовао у многим ваздушним борбама описује свој најтежи тренутак у рату приликом једног бомбардовања уређаја за лансирање V-1.

Смрт се приближава

400 миља на сат

У ескадрили 602 „Спитфајера“ били смо све прекаљени и искусни авови који су давно доживели ватрена крштења у многобројним ваздушним борбама са немачким авионима. Зато нас је изненадило наређење да се ова ескадрила повлачи из прве борбене линије и стационира на усамљеном аеродрому у северном Велсу. Али ускоро по нашем доласку, стигло је и објашњење: ескадрила 602 добила је један специјалан задатак — претвара се у ударну групу за уништавање немачких уређаја који избацују V-1.

Ове „летеће бомбе“ могле су да носе једну тону експлозива брзином од 425 миља на сат и да погоде циљ уз највеће одступање од хиљаду метара. Полигони са рампама за избацивање V-1 налазили су се у Француској и били одлично камуфлирани и брњени. Њихова мрежа је распоређена у девет сектора, четири одређена за бомбардовање Лондона, а остали за избацивање пројектила на Саутемптон, Портсмут, Плимут, Брајтон и луке Довер и Њухевен.

За овакве циљеве требало је применити специјалну тактику напада. Искуство је показало да „Спитфајери“ приликом обрушавања могу да баце бомбе тешке 250 килограма, стављене на трбух апарата уместо помоћног резервоара за бензин. Међутим утврђено је да ако се бомбадује из вертикалног положаја, бомба може да разнесе пропелер, а при нагибу од 45 степени тешко је погодити циљ.

После разних покушаја, ко мандат ескадриле Макс, развио је следећи метод: дванаест авиона у збијеном поретку треба да крену ка циљу на висини од 4.000 метара. Чим вођа угледа циљ испод ивице крила свога авиона, он се обрушава, праћен од осталих, под углом од 75 степени. Сваки пилот у пуној брзини обрушава се до висине од 1.000 метара и избацује своју бомбу.

У току двонедељног вежбања бацили смо бомбе на круг с пречником од 150 метара да бисмо постигли што већу прецизност.

Са нестрпљењем смо очекивали наш први лет. Бомбардовали смо инсталације за избацивање V-1 у Бујанкоту, дванаест миља јужно од Трепорта на француској обали

Немци су били толико изненађени када су угледали Спитфајере, да су отворили ватру тек пошто су авиони избацили свој смртоносни товар и удаљили се из опасне зоне.

У току четири месеца на исти циљ смо бацили 16.432 тоне експлозива. Али су Немци зато веома усавршили нови тип једноставнијих инсталација. Постављали су више од 50 нових уређаја месечно, и врло тешко их је било одкрити. Ми смо их готово свакодневно нападали и ипак смањили дејство овог разорног оружја.

У току три месеца око 8.000 V-1 бомби било је послато на Лондон. Око 2.400 њих се пробило кроз одбрану и учинило да погине и буде рањено 24.000 људи.

А тада је дошао мој најтежи дан у рату.

Последњи лет

Управо смо се спремали да бомбардујемо Лигеркот, крај шуме Креси. Циљ смо добро проучили. Рампе су се налазиле на полигону у радијусу од 2 километра. Према извештајима наше тајне службе тај мали простор бранила су 33 противавионска топа.

На аеродрому је било све спремно. Пошли смо својим машинама. Крај мене је ишао Боб Јара, брат чувеног „Слима“ са Малте, једног од асова енглеских ваздушних тига.

— Данас је тачно година дана како је Слим п-гнуо — рече ми Боб намењени комбинезон за летење.

— Сутра крећеш на одсуство? — упитао сам га да бих скренуо разговор.

— Потражићу неко усамљено место, где ни бумбари не зује — одговорио је смејући се.

Боб је заиста био храбар борац и изванредан човек. Хтео сам још нешто да му кажем, али брујање мотора је заглашило речи.

Узлетели смо у 12,25 часова и француску обалу прелетели

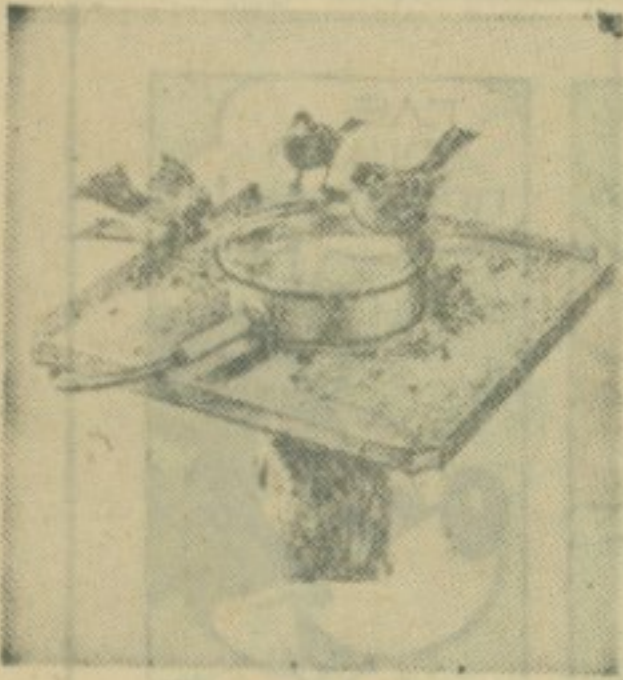

Волшебни зраци

Умете ли да разликујете добар краставац од горког? Одмах да вам кажемо: забрањено је пробати краставац. Ако кажете да је то потпуно немогуће, преварили сте се. Пред вама су два краставаца. Не размишљајте много и одлучите се за онај који има тамно-зелену кору. Други краставац, онај на коме се примећује љубичаст одсјај, боље не пробajte — горак је.

Овај метод сортирања краставаца пронађен је у једном холандском научном институту. Још у стадијуму рашћења краставаца се излажу ултраљубичастим зрацима. При томе „слатки“ краставац задржавају своју тамно-зелену боју, док горки добијају неки љубичасти одсјај.

Зам знаште?

Да се вода не смрзне

Љубитељи птица у Америци су прошле зиме могли да купе посуду за воду са термостатским грејачем који спречава замрзавање воде. Кад температура спадне испод нуле он се аутоматски укључи и почне да је греје. Око посуде се налазе мрвице хране.

Фотороман — шлагер

У Француској, према писању једног листа, фоторомани су постали прави конкуренти стрипу, јер их десет милиона Француза просто гута.

Фотороманима као усталом и стрипу још није призната литерарна вредност транспонована књижевних дела, а они постају све популарнији јер велик број слика испод којих је садржај романа дат у виду кратких и језгровитних дијалога — веома је приступачан.

Фоторомани не „обрађују“ само дела обухваћена општим појмом шунд већ и многа класична књижевна дела.

Без инжењера

Западној Немачкој, како је недавно изјавио министар привреде једне покрајине, недостају инжењери. Млади људи се све више опредељују за што уносније послове, тако да у индустрији нема довољно стручног кадра за унапређење производње.

Алуминијум — метал данашњице

На двору Наполеона III за свечаном трпезом није представљао почаст пехар или прибор за јело од злата, већ направљен од лаке и блештаве ковине. За време посете сијамског краља Наполеон III му је поклонили ланац за сат од овог лаког метала који није био ништа друго него — алуминијум.

У то време, пре неких 70 година, овај метал је био велика реткост јер недостатак електричне енергије и неразвијена индустрија обојених метала нису дозвољавали производњу већих количина алуминијума. Данас боксит представља драгоцену сировину за његову производњу и Француска је једна од првих држава у свету по овој производњи. Руда је добила име боксит према налазишту Ле Бо у Јужној Француској.

Начин добијања чистог алуминијума су истовремено пронашла два научника 1836. године: Американац Хол и Француз Еру.

Данас је алуминијум због својих физичких, хемијских и механичких својстава нашао најширу примену. Због своје мале тежине употребљава се у индустрији моторних и шинских возила, бродоградњи и за производњу разних инструмената.

После другог светског рата алуминијум се употребљава у грађевинарству и домаћинству — за производњу посуђа и других електричних уређаја и апарата. Његова

предност је што сам ствара заштитни омотач и спречава деловање корозије. Поред тога употребљава се за паковање хране, млека и других производа јер алуминијумске фолије одбијају гоплотне зраке.

Посебно „поштовање“ према алуминијуму су показали астрономи: сочива на телескопима превлаче алуминијумом због чега су трајнија и одбијају ултравиолетне зраке.

Прошћив традиција

У многим земљама британског Комонвелта долази до нове деобе новчаних јединица. Низ земаља је напустио или се припрема да напусти систем: фунта-шиллинг-пени и да пређе на децимални систем како би упростио прерачунавање и деобу новчаних јединица.

У Јужноафричкој Унији и Новом Зеланду новчана јединица се већ прилагођава децималном систему. У Новом

Зеланду се она зове новозеландски долар. У Аустралији једна комисија такође проучава реформу новчане јединице. Већ идуће године аустралијанска фунта ће бити подељена на десет нових јединица названих „аустрал“.

У Великој Британији Трговинска комора и Друштво за научна истраживања траже да се примени децимални систем. Анкетирано је око 2.000 предузећа и многа су се изјаснила за увођење децималног система у Великој Британији. По новом предлогу новчана јединица би и даље остала фунта стерлинга али би се делила на 10 флорина а сваки би имао 100 јединица које још нису добиле своје име.

Још у прошлом stoleћу: 1838, 1843, и 1856, и 1918. године у Великој Британији су вршени покушаји да се уведу децимални систем али су пропали не само због тога што су традиције искупили јаке, већ зато што то изискује велике трошкове, јер не само да треба штампати нове новчанице него би постало неупотребљиво преко 100.000 рачунских и књиговодствених машина које стају око 250 милиона данских круна

СВЕМОЋНА РЕКЛАМА

Да би испитао колика је моћ рекламе и шта су људи у стању да купе под њеним утицајем, један њујоршки трговац је у излог ставио неколико боца напуњених обичном водом. Поред њих је ставио и рекламу „Чиста вода, одлична за кување кафе“.

За три дана све боце је распродано.

Аутоматизовано прикупљање јаја

Јаја која снесе 10.000 кокошака у експерименталној фарми у Елк Риверу у САД, на коси под у боксу — скотрљају се до меке пластичне бесконачне траке која их одводи тачно до магацина одакле се отпремају на тржиште.

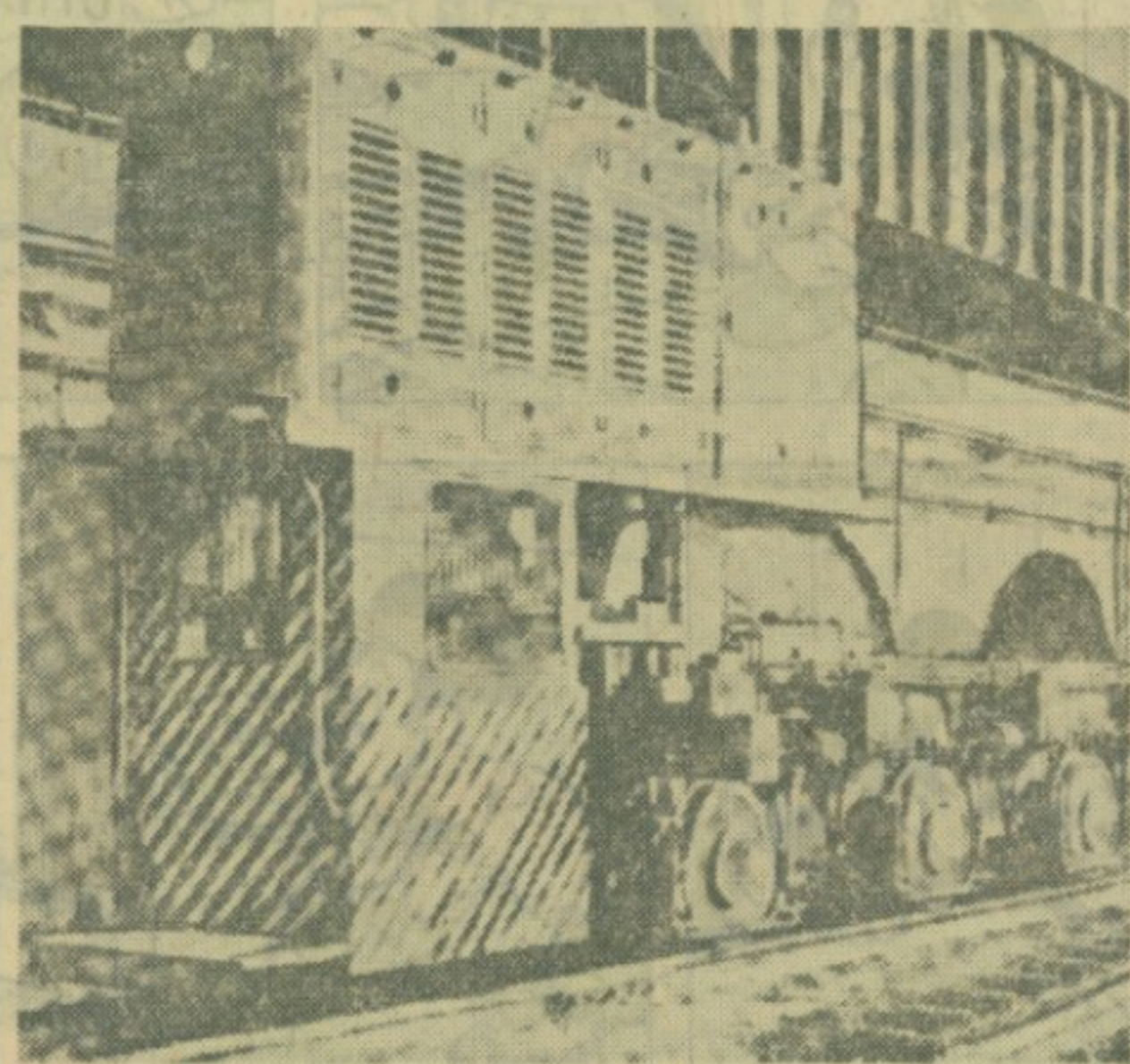
Календар занимања

Календар у који су унета сва занимања издао је у Западној Немачкој Уред за радну снагу. Поред самог назива занимања, дате су и кратке карактеристике сваког позива. Календар је штампан у 50.000 примерака а намењен је немачким ученицима виших разреда, како би им се олакшало доношење одлуке о избору занимања.

Ради шуризма

У минијатурној држави Моико све мора да бар изгледа помпезно како би се привукао што већи број туриста. Због тога је издата наредба да и поштански службеници носе униформу раскошних боја, какву већ носи дворска стража, полиција и ватрогасци.

МОТОР ИЗНАД КАБИНЕ

Дизел електрични мотор о вучу вагона са угљем. Њена неубичајна конструкција пружа машинској бољу видљивост и убрзава раздвајање вагона. Локомотива служи за

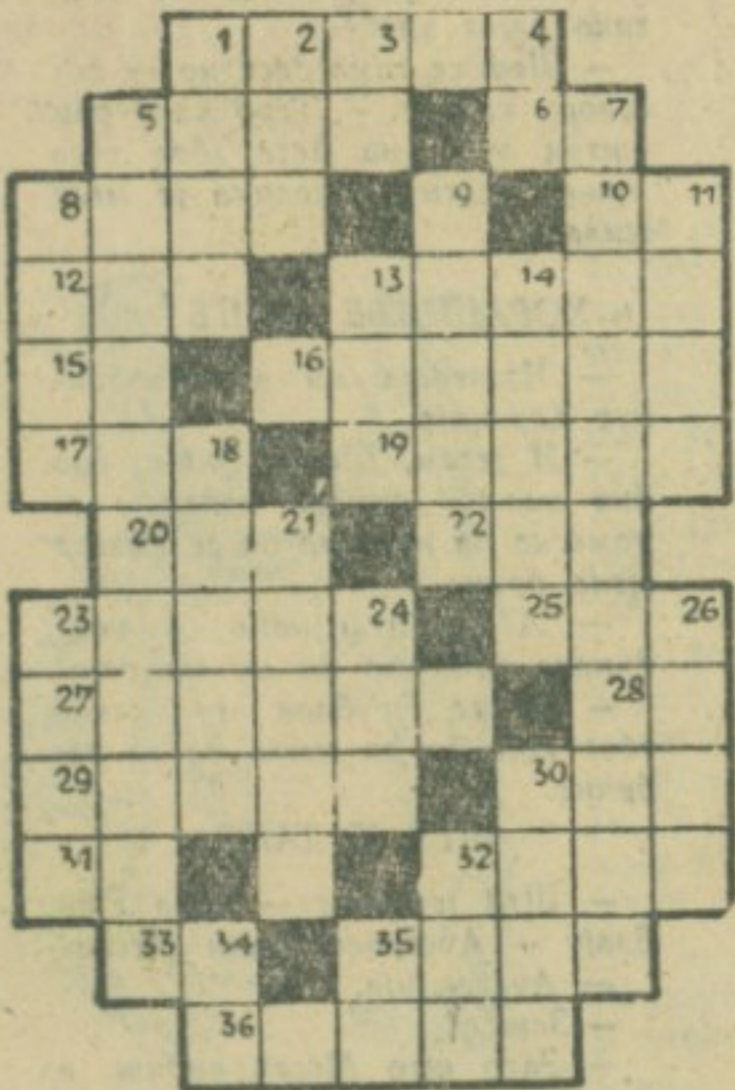
МИЛИОНИ ЗА „ДОН КИХОТА“

Њујоршки књижевник и издавач Џон Флеминг је купио једну од осам последњих књига првог издања „Дон Кихота“. Књигу је платио 3 и по милиона долара.

Водоравно: 1) једно годишње доба; 5) месождер из фамилије мачака; 6) прањак; 8) личност из Дизнијевих стрипова; 10) место у Србији; 12) грубо-сушно; 13) вештина којом човек представља гласове или речи; 15) кошница; 16) француска књижевница (17. век); 17) птица трчачица; 19) притока језера Лобнор; 20) нагло слушање; 22) дивља звер; 23) један занатлија; 25) предлог; 27) место у Египту познато из другог светског рата; 28) музичка нота; 29) личност из Гогољевог романа; 30) украсно дрво; 31) осовина; 32) град у Француској; 33) предлог; 35) пристаниште у Француској; 36) једна Шекспирове драма.

Усправно: 1) текстилна биљка; 2) женско име; 3) предлог; 4) хемијски знак за натријум; 5) име

и презиме савременог француског сликара; 7) драма В. Нушића; 8) врста птице; 9) супарник; 11) уметник који не живи конвенционалним животом; 13) једноцифрен број; 14) индустријска биљка; 18) наша река; 21) лука у Сенегалу; 23) свежа; 24) дивља звер; 26) личност из Дизнијевих стрипова; 30) део обућарског алата; 32) личност из индијског епса „Махабхарата“; 34) предлог; 35) дршка на виолини.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) мак; 4) Ава; 7) кошљориче; 10) Ира; 11) сом; 12) ру; 13) шап; 15) ни; 16) инат; 18) Лион; 20) Ару; 21) Енс; 22) скуша; 25) Ана; 27) срп; 29) веш; 31) гестерача; 34) ом; 35) ега; 36) ир; 37) раја; 39) сита; 41) Аца; 42) Кан.

Усправно: 1) моруна; 2) аша; 3) кљ; 4) ар; 5) Вис; 6) абонс; 7) Кири; 8) ода; 9) Емин; 13) штука; 14) Плеша; 17) арс; 19) ина; 23) Унсет; 24) Сремач; 26) кечига; 27) стора; 28) ПС; 29) Вучо (Александар); 30) шаран; 32) теа; 33) Рас; 38) ја; 40) Их.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ НОВЕ ИГРЕ

Пошто је почео школски распуст многа деца одлазе на одмор на море, у брда или поља. Међутим, нека ће остати и у граду. Покушајмо да за њих дамо неке нове игре или да их подсетимо на старе.

Игра на свежем ваздуху и пољу има много, почев од јаницајеса (трбухли кобила), пре скакања преко конопца, жму ре па до свих врста лоптања. Међутим, не играју се свуда сва деца исто. На југу Француске позната је једна игра која захтева нарочиту вештину. За њу сваки играч набави по један штапић од 30 до 40 сантиметара, нешто мало тањи од шипке на столицама а зашиљен на једној страни; а једна истесана дашчица са ручицом служи свим играчима. Сваки играч убоду свој штапић у земљу и једним замаком удари зашиљени део свог штапића. Он исскочи из земље и у луку падне негде далеко на земљу. И играч ће га забрести у земљу ту где је пао. Следећи играч постави свој штапић на место поласка. Сваки треба да настоји да претекне противника. Кад су сви играчи одиграли, први почиње поново и затим редом. Победник је онај који први стигне до линије одређене још на почетку игре као циљ. Ако неко од играча додирне противников штапић, овај мора да се врати на полазно место.

ЈЕДНИМ УДАРЦЕМ...

У источном делу Француске код деце је веома омиљена и гра са штаповима. Забоду се у земљу четири краћа штапа у углове нацртаног квадрата. Један играч узме у руку штап раван дијагонали тога квадрата и са знатне раздалјине хитне штап али гледа да једним ударцем обори сва четири штапића. Што је раздалјина већа то је и игра тежа.

Ко је шта изгубио...

Деветоро њих изгубило је 8 ствари, али је ипак свако од њих нашао по једну. Како? Пронађите на цртежу шта је ко изгубио и ко је шта нашао. Али, пазите да не наседнете — ту је и једна „подвала“. Уколико не можете сами да пронађете све, или хoхете да проверите да ли сте добро одгнетнули, дајемо вам тачан одговор. Изгубљено је: 1. корпа за пијацу, 2. чеша, 3. наочари, 4. риба, 5.

мачка, 6. пиштаљка, 7. шешир, 8. појас. Ко је шта пронашао: 1. Корпу за пијацу је изгубила девојчица а нашао ју је жена која их сада има две. 2. Чешаљ је изгубио чув пави дечак који је нашао мачку. 3. Наочаре је изгубио човек који не види више ни ивицу тротоара и који је сасвим случајно укхватио рибу. 4. Рибу је изгубила мачка која је нашао скло

ниште на дрвету. 5. Мачку је изгубила жена која је носила млеко а нашао ју је чулави дечак. 6. Пиштаљку је изгубио полицајац а нашао ју је дечак који држи лист. 7. Шешир је изгубио белади чо век а нашао га је онај што га има сада на глави. 8. Појас је изгубио онај коме су се срзале панталоне а нашао га је полицајац. Која је девета нађена ствар? Мачка је нашао склонисте на дрвету.

КО ЈЕ ШТА НАШАО...

Јесте ли већ чули да...

... у Јужној Африци постоје велики наукови који лове чаку и рибе.

... први споменик у Београду постављен је 1882. године и то кнезу Михајлу Обреновићу (рад вајара Еприка Пацна) због чега је дуго времена данашњи Трг републике називан Кнежев споменик или Позоришни трг.

... старе столице за љубање, према мишљењу неких лекара, помажу старијим особама да спрече обољења срца.

... телевизијски претплатници у Брислу који станују у близини простора где се одржавала велика међународна изложба могу на својим телевизорима директно да прате италијанске, чешке и руске емисије али само у случају кад су њихове антене окренуте у правцу највише алуминијумске кугле „Атомијума“.

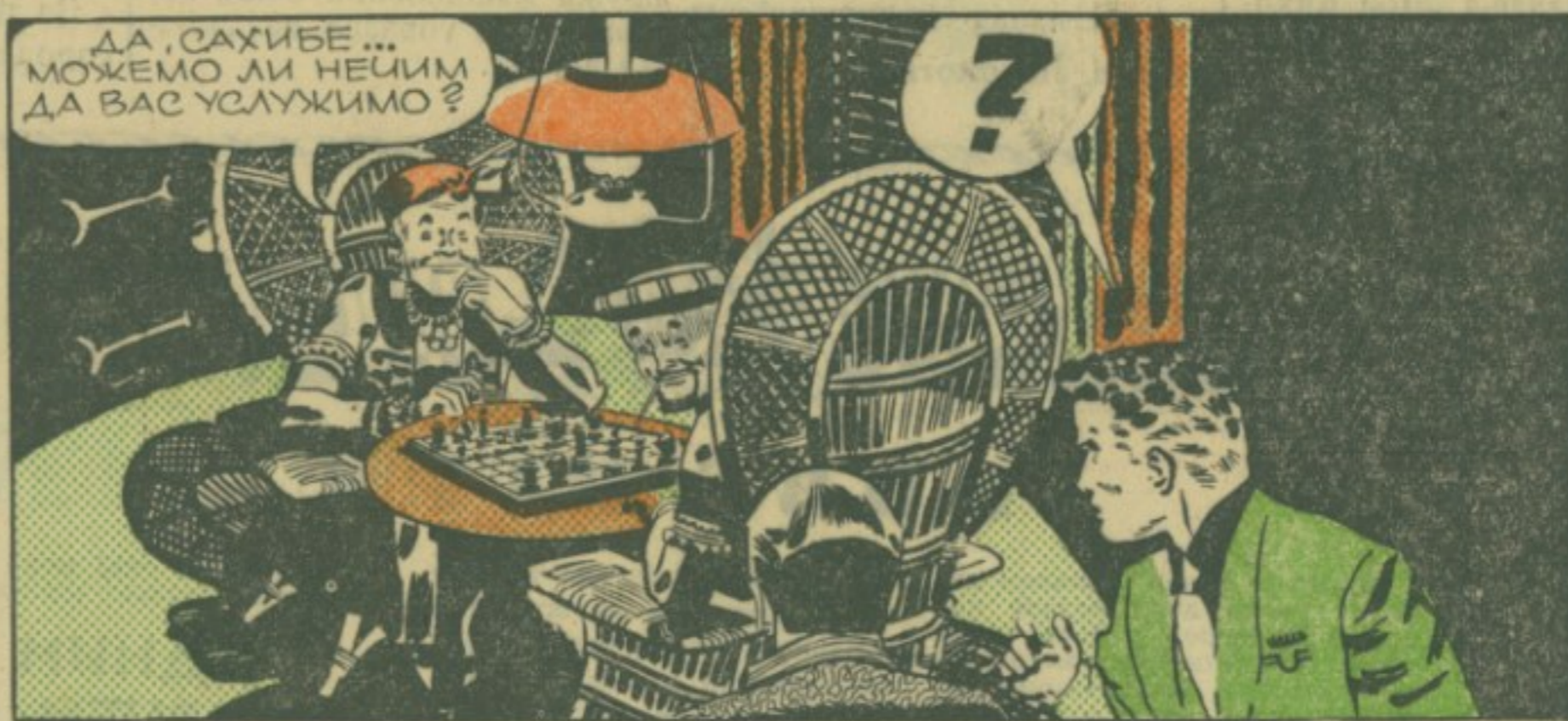
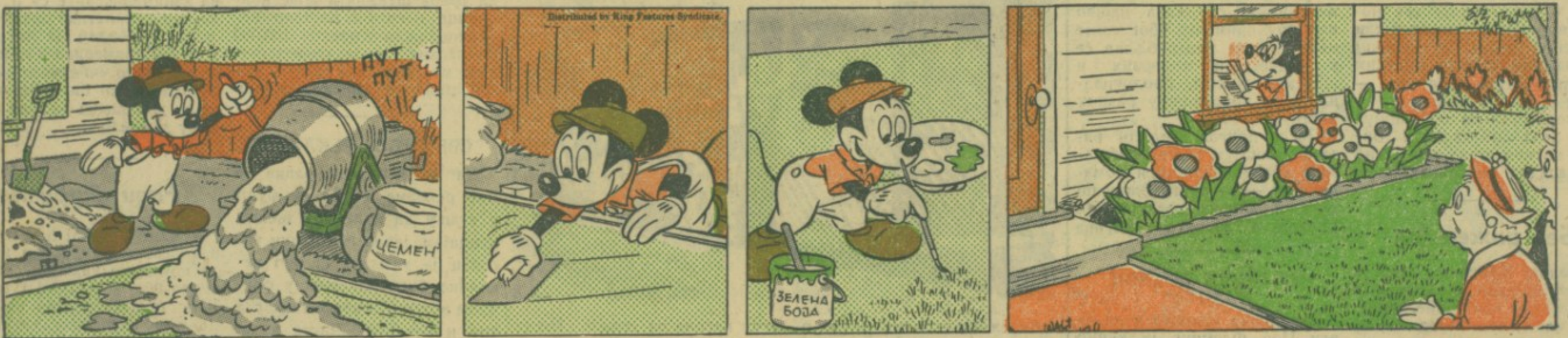
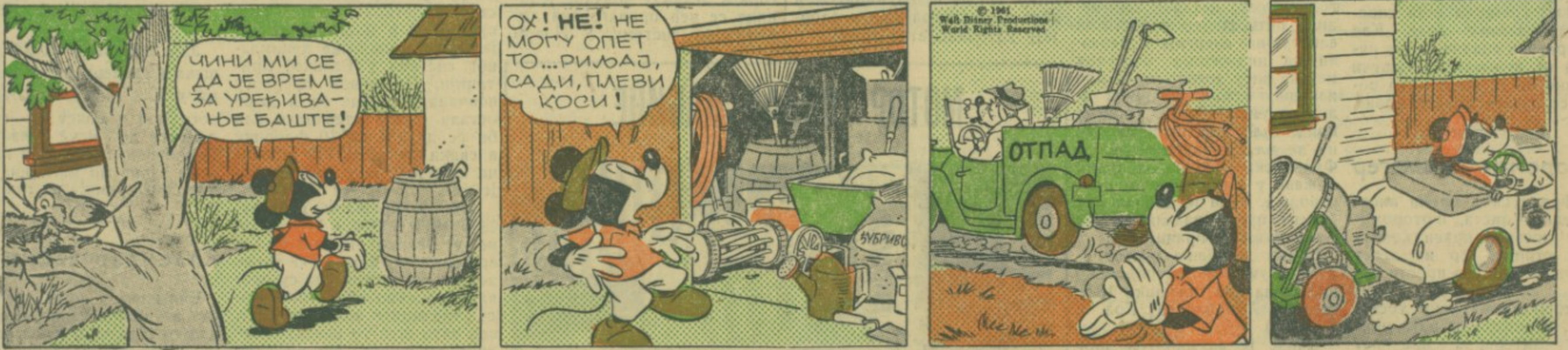
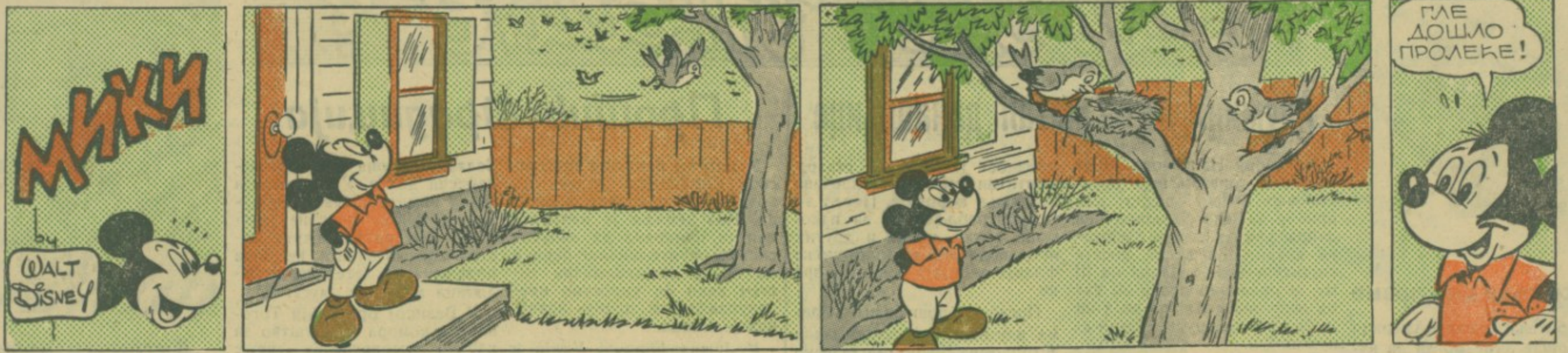
... Шилерови савременици тврдили су да је овај велики чај да уместо паса, куће и имања чувају — гуске. ... телевизијски претплатници у Брислу који станују у близини простора где се одржавала велика међународна изложба могу на својим телевизорима директно да прате италијанске, чешке и руске емисије али само у случају кад су њихове антене окренуте у правцу највише алуминијумске кугле „Атомијума“.

... зграда у којој се данас налази Народни музеј у Београду почела је да се зида 1901. године.

... Боакино Антонио Росини (1872 — 1868) италијански композитор познат нарочито по комично-веселој опери „Севиљски берберин“ написао ју је за свега 20 дана.

немачки књижевник писао држећи ноге у леденој води.

ДВОСТРУК РАЗЛОГ
 — Зашто ниси дошао у школу? — пита учитељ једног од два Микијева сестрића.
 — Молим, наставниче, мој брат је сломио руку, па нисам могао да дођем.
 — Али, ти два дана ниси дошао у школу.
 — Јесте, мој брат је сломио руку на два места.

ДОСЕТЉИВ РЕСТОРАТЕР
 У ресторану Мики пита келнера:
 — Зашто уз јело дајете увек тако бајат хлеб?
 — Шеф се томе досетио — одговори келнер. — Тврди хлеб вам оштри зубе, па ћете због тога мање осетити колико је месо жилаво.

ХОРАЦИЈЕВЕ БРИГЕ
 — Изгледам ми врло забринут Хорације.
 — И јесам, Шило. Знам, дао бих хиљаду динара недељно ономе ко би пристао да се уместо мене брине.
 — А где ћеш наћи хиљаду динара недељно да му их даш?
 — Па то би била прва ствар због које би он имао да се забрине.

ШТА ЈЕ ДАЉЕ
 — Шта је даље — пита Раја Влају — Аустралија или Месец?
 — Аустралија.
 — Зашто?
 — Зато што Месец видим, а Аустралију не можеш да видиш.

ЦРНА МАЧКА И ПАЈА
 — Ујка Пајо! — викну Влаја из баште. — Дошла је једна црна мачка!
 — Нека је — одговори Паја — црне мачке доносе срећу.
 — Али ова односи рибу која је била спремна за вечеру — додаде Влаја.